

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 12.

Maribor, dne 31. januarja 1913.

Letnik V.

Nekoliko spominov.

Celje, 30. jan. 1913.

Vaš zadnji članek „V dobi komisarjev“ me je prav razveselil. Povdarili ste v njem načelo, ki se ga je v zadnjem času skoro malce pozabilo, namreč: demokracija, ljudsko misel. Vsa naša politična stremjenja, vse naše narodne težnje bodo prišle do uresničenja, če bo prišlo povsod v javnosti ljudstvo do tiste veljave, ki mu gre. Imamo sicer državni zbor, izvoljen na najširši demokratični podlagi, toda to je samo pričetek. Kakor v državnem zboru, tako morajo priti široke ljudske plasti tudi v vseh drugih javnih zastopih do veljave. Ko sem čital Vaš zadnji članek, se mi je tozadevno vzbudilo mnogo bridkih spominov. Res, neverjetno je, kako malo smisla imajo za to temeljno načelo vsakega zdravega ustavnega življenja ljudje, ki jim je blagor naroda vedno na jeziku, ki pri vsaki priliki povdarjajo, da je njim dobrobit celega naroda pri srcu. Kakor kažejo dejstva, obstoja za nje narod iz nekaterih maloštevilnih takoimenovanih višjih krogov, vse drugo jim je brezpravna masa — misera plebs contribuens.

Bili so časi, ko smo imeli v Gradcu v deželni zboru po imenih in dostojanstvih odlično delegacijo, in še sedaj zatrepečejo večkrat skozi ozračje vzdihi: zakaj nimamo več takih deželnih poslancev. Bridko smejal bi se človek najraje, če kaj takega čuje in ne more smatrati vzdihljeja za resničnega, če se magari izvije iz najbolj starokopitnih liberalnih prsi. Kaj nam je vendar dosegla delegacija velikih, donečih imen? Nič. Mogoče je sempatija padla kakšna drobničica na one, ki po okorenelih načelih tvorijo narod, na celokupno ljudstvo ničesar. Pogrešen je bil glavni princip vse politike: narod privilegovanih, kot so Nemci, se pride najsigurnejše in najuspešnejše do živega, če se napove najodločnejši boj vsem privilegijem in se nasloni na životvorno moč ljudstva, ki je od nekdaj in povsod brez privilegijev. To vsposobljuje poslance, da so v svojih bojih vedno dosledni, nevstrašeni, a tudi vstvarjajoči. Pomanjkanje demokratične zavesti, ki je brezobzirna nasprotnica vseh pri-

viligijev in neizprosna ter najopravičenejša zagovornica vseh ljudskih pravic, povzroča, da so poslanci nesigurni, podvrženi tisočerm / malenkostnim vplivom. Manjka jim glavni politični aksiom, zato so pri vsem svojem delu labilni, nesamostojni. So to poslanci z bergljami.

Spomnite se malo nazaj, pa boste priznali, da smo imeli tudi mi v Gradcu take poslance z bergljami. Kakšno je bilo delo raznih Sernecev, Hrašovcev, Jurtelov, Plojev, Rosinov? Oprti na nemške berglje, so „skrbeli za slovenski narod.“ Njihova politika ni bila nikoli smotreno načrtovana in preračunjena za bodočnost. Gibala se je vedno v ozkih mejah vsakokratnega položaja in ni iskala zveze z življenjskimi nujnostmi celokupnega ljudstva, ampak k večjemu z nekaterimi „narodnimi krogi.“ Tisto nedemokratično podčrtavanje „narodnih krogov“ je napravilo tudi našo politiko za politiko privilegijev in ji je vtisnilo pečat prokletstva. Slovenski poslanci so zavzemali napram raznim predlogom večine svoje stališče, so glasovali pro ali kontra, so mogoče tožili v obupnih besedah, toda bergelji niso zavrgli. Lastnih, vso politiko reformujočih predlogov niso stavili in se niso upali nastopiti z brezobzirno samostojnostjo, ker niso imeli nikake opore na spodaj. Brez inicijative, brez plodnosnega ustvarjanja se je gibala naša politika vedno bolj v okuženih nižinah narodne zaspianosti in je grozila, da s svojo leno brezidejnostjo ubije v masi ljudstva ves čut za narodno in gospodarske pravice. Bilanca deželnozbornske delegacije s slavnimi imeni je bila: radi pomanjkanja zdravega demokratičnega duha se ni zgodilo nič v probujo narodne zavesti, nič v povzdigo narodnega gospodarstva in smo sploh kot narodna manjšina na vseh poljih nazadovali.

Zaveli so drugi vetrovi, ko je prišla sedanja delegacija v Gradec. Prešinjena svežega demokratičnega duha, oprta ne na zastarele privilegovane „narodne kroge“, ampak na množice ljudstva, je s krepko in samostojno roko posegla v deželno politiko. Zaškripala so kolesa, začudili in deloma prestrašili so se potniki, toda treba bo kreniti na novi tir, druga-

če ne bo šlo. In to je, kar daje človeku upanje, da z radostjo in brez strahu gleda v bodočnost.

K zaključku svojih izvajanj izražam trdno uverjenje, da bodo poslanci S. K. Z. tudi v bodoče stali neomajno na temelju zdravega demokratizma in iz tega vidika bili boj proti vsek privilegijem. Vem, da to nasprotnikom ne bo prav in že so se združili pri nas „Slovenski Narod“, „Sloga“, „Nar. List“ in „Stajerc“, ter se enodušno bore proti S. K. Z., da bi se privilegovanim Nemcem nič ne zgodilo, toda vse to pravih ljudskih zastopnikov ne oplašiti. Demokratična preosnovitev vsega javnega življenja mora biti naš cilj. Volilni zakoni za deželni zbor sam, za avtonomna mesta, za občine in za okrajne zastope so zelo nazadnjaški in dajejo raznim skupinam ogromne, v ničemur opravičene privilegije. Naš občinski volilni red je bil reformiran še le leta 1907, vendar je zelo reakcioneren. Stoji na odurnem principu večjih in manjših davkoplačevalcev in mnogim, ki imajo na razvoju občine velik interes, ne daje niti volilne pravice. Poslanci S. K. Z. so zato takoj v pričetku sedanje legislativne perijode deželnega zbora vložili predlog, ki zahteva demokratiziranje občinskih volitev. Če se ne motim, je dr. Korošec v tem smislu enkrat celo govoril. V boj se bo treba postaviti zlasti za propore. Proporčni volilni sistem je gotovo najpravičnejši. On omogočuje, da pride res vsak glas do veljave in daje verno sliko dejanskega položaja. In drugod po naprednejših deželah, glej Niževavstrijsko, vpeljujejo propore že radi tega, da pridejo posamezne stanovske skupine do veljave. Pri nas bi bilo to še tem važnejše, ker bi pri proporčnem volilnem sistemu bile primeroma vpoštevane tudi narodne razmere. Posebno za naša avtonomna mesta bi bil propore edino sredstvo, da bi se končalo sedanje škandalozno in koruptno gospodarstvo ter ga moramo mi neprestano zahtevati.

Poslanci S. K. Z., nevzdržno naprej po poti zdravega demokratizma, ker s tem ne boste samo še priborili tisočem in tisočem sedaj opeharjenih ali pa brezpravnih njihove pravice, ampak vršite tudi najeminentnejšo narodno dolžnost!

PODLISTEK.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja stopa pred Vas z novim vabilom za nabiranje udov Mohorjanov za l. 1913.

Ob tej priliki družba sv. Mohorja v imenu dobre stvari prav uljudno prosi vse častite gospode družbene poverjenike in njene prijatelje, da letos s podvojenimi močmi zastavite Vašo priznano požrtvovalnost in naklonjenost za družbo ter družbi kolikor mogoče visoko število udov pridobite. Vemo, da morada nekateri družbeniki niso popolnoma zadovoljni z vsemi knjigami, toda prepričani bodite, da ima odbor družbe sv. Mohorja v tem oziru zelo težko stališče, a bodite pa tudi uverjeni, da se odbor družbe sv. Mohorja resno trudi, da bi kolikor mogoče ugodil vsem željam, potrebam in zahtevam celokupnega slovenskega naroda.

Družba bo letos izdala Koledar z zelo poučljivo vsebino in popolnim imenikom vseh udov, na kar blagovolite vse ude opozoriti, ker so zadnja leta nekateri udje izostali vsled nepopolnega imenika. Imenik v Koledarju naj bo res viden znak enotnosti in celokupnosti slovenskega naroda, naj bo vseslovenska naslovna knjiga.

Vsi udje, brez razlike, bodo gotovo z veseljem brali izvirne slovenske „Pravljice“, nič manj zanimiva in poučna bo v „Večernicah“ povest „Mlada Bređa“, katere snov je vzeta iz našega ljudskega življenja.

Častiti gospod kanonik in profesor dr. J. Gruđen nam v tretjem zvezku „Zgodovine slovenskega naroda“ živahno slika kulturno dobo srednjega veka. Knjiga je silno poučna in vsaki slovenski hiši, vsakemu društvu neobhodno potrebna.

Letos obhajamo 1600letnico zmage krščanstva nad poganstvom. To junaško dobo prvih krščanskih viteзов nam slika častiti gospod profesor dr. J. Zore v knjigi: „V tem znamenju boš zmagal.“ Vsaka krščanska hiša naj si naroči to lepo, slavnostno knjigo.

Družba izda kot 6. knjigo molitvenik „Krščanska mati“ za slovenske žene. Knjiga je jako poljudno pisana in polna lepih, vzgojeslovnih nauk in zgledov. Nobena slovenska hiša, nobena krščanska mati ne sme biti brez te lepe knjige. Krščanskih žen in mater potrebuje slovenski narod in ako hoče ostati slovensko ljudstvo srečno in zadovoljno, si mora vzgojiti krščanskih slovenskih junakinj in to je namen te lepe knjige. Knjiga ni prirejena samo za žene in matere, temveč sploh za slovensko mladino, zlasti za dekleta. Zato: Marijine družbe, dekliške zveze, sezi te pridno po tem lepem molitveniku.

So še drugi vzroki, da letos še posebej prisrčno vabimo celo slovensko ljudstvo, da se v čim večjem številu zgleda za družbo sv. Mohorja in sicer zato, ker so se tiskarski stroški v zadnjih letih več kot podvojili: plače delavcev, tiskarjev in knjigovezov so se vsled draginje in moderne delavske organizacije zelo zvišale; cene blagu, papirju, tisku, barvi in podobam (klišejem) so tudi poskočile, tako da je imela družba zadnja leta, ako je hotela podati udom lepo okrašene knjige, občutno izgubo pri izdaji družbenih knjig. To pa se lahko zabrani na ta način, če se oglasi čim večje število novih udov, ker le pri visokem številu udov bo družba kos velikim stroškom, katere stavijo nanjo moderne tiskarske zahteve.

Malenkostno svoto 2 K utрпи lahko vsaka družina, vsak zaveden Slovenec in Slovenka. Le če bo število Mohorjanov visoko naraslo, bo družba tudi lahko zadovoljila svoje naročnike ter novim in starim udom nudila dobrih in krasno opremljenih družbenih knjig.

Družba ima za bodočnost v svojem načrtu knjige gospodarske, zadrugne, pravne, nabožne, leposlovne in zgodovinsko-kulturne vsebine, in to izpod peres najboljših strokovnjakov in pisateljev. Zato naj se novi udje že zdaj priglasijo in stopijo v družbo Mohorjanov, da bo šel odbor in pisatelj s tem večjim veseljem na delo za krščansko prosveto.

Vse častite stare in nove vnete poverjenike iskreno prosimo še enkrat, da iznova letos podvoje svojo delavnost, požrtvovalnost za družbo, ki je že toli-

ko neprecenljivo dobrega storila za slovensko ljudstvo. Naj bi častiti gospodje poverjeniki po vseh krajih večkrat javno opozorili slovensko ljudstvo na to veljavno, največjo književno družbo, ki je pravzaprav prava vseslovenska ljudska akademija.

Častiti gospodje poverjeniki naj pri vabljenju za družbo ne pozabijo povdarjati tudi dejstva, da je družba sv. Mohorja prva in največja verska in narodna postojanka, ki vrši z razširjanjem dobrih slovenskih knjig med slovenskim ljudstvom na meji svojo versko in narodno dolžnost. Zato zasluži družba tem večje podpore, naklonjenosti in pozornosti.

Družbeni odbor je v svoji zadnji seji ustanovil za vse umrle dosmrtné ude večno sveto mašo, ki se bo darovala vsako leto dne 24. septembra, to je na dan smrti družbenega ustanovitelja, nepozabnega škofa A. M. Slomška. Zato družba sv. Mohorja uljudno prosi, da bi se v bodoče vpisalo čim več novih dosmrtnih udov ter tako postali deležni časnih in večnih dobrot in milosti.

Konečno prosimo nujno vse častite gospode poverjenike, naj skrbijo za to, da se vsi udje gotovo zglasijo do 5. marca 1913.

V velikih, razsežnih in oddaljenih vaseh naj č. gg. poverjeniki poverijo nabiranje udov zanesljivim nabiralcem, katerim poda družba v jeseni za njih trud po en iztis družbenih knjig, ali kak drug lep knjižni dar. Dotične želje naj blagovolijo č. gg. poverjeniki na vabilni poli zabeležiti.

Družba sv. Mohorja torej upravičeno upa in za trdno pričakuje, da se bo letos število udov znatno zvišalo in tako presešlo dosedaj najvišje število Mohorjanov, kar bo le v čast, ponos in korist slovenskemu narodu.

Za ves trud in vso požrtvovalnost se vsem častitim gospodom poverjenikom družba sv. Mohorja že v naprej toplo zahvaljuje: Bog plačaj stoterno!

Z Bogom na delo za narod!

Darujte za Slov. Stražo!

Pred novo vojsko Konec mirovnih pogajanj. Premirje odpovedano. Odgovor turške vlade. Mladoturki odnehujejo. Bolgari smatrajo odgovor za nesprejemljiv.

Obnebe je zopet krvavo: človeštvu groze novi boji, kojih konec je nepreračunljiv. Če se v zadnjem hipu kaj ne pripeti in obrne položaj na boljše, stojimo pred drugim delom krvave balkanske drame. Nove bojne grozote, novi potoki krvi naj pomagajo križu do konečne zmage nad polumesecem.

Obnovitev vojske pomenja za Evropo sramoto. V prvi vrsti vsled intrig, neodkritosrčnosti in samopašnosti evropskih velesil je dana Turčinu prilika, da še vedno dviga svojo glavo. Po sijajnih, junaških zmagah balkanskih narodov je zgubil Turek svojo eksistenčno pravico v Evropi. Že desetletja in desetletja se je glasilo, da je obstoj evropske Turčije za kulturno Evropo škandal, da Turek sliši v Azijo itd., a zgodilo se ni ničesar. Bolni mož ob Bosporu je sicer trpel na vseh mogočih infekcijah, toda počutil se je vse eno dobro. Ljubosumnost evropskih velesil mu je delala prijetno življenje. Vstali pa so mladi junaki, balkanski narodi, in so v heroičnem pohodu strli navidezno moč večstoletnega tirana. Z nedosegljivo hrabrostjo in z nepojmljivimi žrtvami so Bolgari in njihovi zavezniki dokazali pred vsem svetom, da je čas turškega gospodstva v Evropi minul. In Evropa bi morala, če bi bile njene besede odkritosrčne, enodušno pomagati, da bi se to zgodilo. Pa kaj vidimo? Iz Bog ve kakih, plemenitih gotovo ne, vzrokov pozabijo naenkrat mnogi Evropejci, da za vsako kulturo nezmožni Turek ne spada v Evropo, pozabijo tudi na gorja, ki so jih morali trpeti dolga in strašna stoletja mnogi evropski narodi ravno od tega Turka ter ga začnejo braniti. Mladi, življenja polni balkanski narodi, ki hrepene po luči in imajo v sebi vse zmožnosti za zdrav in sijajen razvoj, so jim naenkrat divjaki, barbari, stoletni morilec in ropar jim je pa enakovreden. Dolgotrajnih posvetovanj je bilo treba, predno se je Evropa zedinila za samoposebumevno skupno noto, ki je pa prišla že itak prepozno. Brezkončna pogajanja med velesilami so dala radikalnejšim turškim elementom novega poguma: prišlo je do mladoturškega „puča“, do preobrata v turški vladi. Da je bilo pri tem mnogo naštudiranega in je bil ta cel „puč“ samo komedija, s katero naj bi se nasulo javnosti peska v oči, je brezdvomno v marsikaterem oziru res. Bržčas je pa imela pri vsem še kaka velesila svoje roke vmes. Da je Nemčija posodila Turčiji denar, govori cele knjige. Že prej s težavo skupaj z limano edinost med velesilami se je pričela še bolj krhati in danes na kak energičnejši korak Evrope ni mogoče misliti. Kulturna Evropa je zopet enkrat najboljša in tudi najvspešnejša / zaščitnica nekulturne Turčije. V zgodovini se je včasih zgodilo, da se je kaka evropska država združila s Turčijo, ki je bila takrat slavna in mogočna. Čitajte zgodovino in našli boste mnogo mest, ki govore o zgražanju nad zvezo krščanske države s turškim polumesečem. Sedaj se to ponavlja. Iz sebičnih vzrokov se združujejo krščanske države z barbarskimi Azijati, a mi naj se potem ne zgražamo. Če je kaj obsodbe vredno, je gotovo to, da se najdejo v Evropi taki skrivni, a tudi očitni podporniki turškega kadavra. Da Evropa ni enodušna in enih misli sedaj, ko bi se tako lahko otresla mnogostoletnega sovražnika, to je žalostno in priča,

da je takozvana kulturna evropska javnost vsa prežeta z gniliimi, nezdravimi miazmi.

K dogodkom zadnjih dni bi pripomnili: Kakor smo zadnjič kratko javili, so balkanske države sporočile turški vladi, da vsled brezvspešnosti zaključujejo mirovna pogajanja. Včeraj pa je sledila tej noti še druga: Bolgarija je odpovedala premirje. Po preteku štirih dni — tako je določeno v sklepu premirja — se sovražnosti zopet začnejo. Odpoved je datirana s 30. januarjem, ob 7. uri zvečer. V ponedeljek, dne 3. februarja, ob 7. uri zvečer bo zopet vojno stanje, dobe zopet besedo topovi in puške. Včerajšnji dan je pa prinesel še drug važen dogodek: Turčija je izročila avstrijskemu poslaniku odgovor na noto velesil. Odgovor kaže, da se mladoturki ne čutijo tako močne, kakor so se delali takoj po „puču.“ Tudi oni uvidevajo, da je Turčija že izgubila igro, zato so pripravljene odnehati. Kakor pravijo poročila, predlaga turški odgovor, naj bi prišel Odrin na desnem bregu Marice, oziroma Tundže, pod Bolgarijo, levi breg pa bi ostal Turčiji. Ta odgovor kaže, da so tudi že mladoturki pripravljeni za mešetarjenje, za Bolgarijo je pa nesprejemljiv. Dr. Danew se je v tem smislu že izjavil napram nekemu časnikarju, kajti Odrin mora postati bolgarski, to zahteva zdaj že čast Bolgarije in tudi ugled cele Evrope, saj so se vendar vse velesile v znani skupni noti izrekle za to.

Kaj bo? To vprašanje se sedaj vsiljuje vsakomur. Za ugibanja je prostora dovolj. Ker so videti mladoturki odjenljivi, je mogoče, da se bo premirje še v zadnjem hipu podaljšalo v svrhu / novih pogajanj. Mogoče je pa tudi, da so se Bolgari naveličali večnih zavlačevanj in bodo v ponedeljek zopet dali besedo svoji zmagonosni armadi. Čutiti se morajo gotovo varne, če ne bi ne delali s takšno odločnostjo. Ako Bolgari zopet zmagajo in ako Odrin mogoče v kratkem pade, potem se ni bati zapletljajev. Zmagujočim Bolgarom bodo morali tudi mladoturki dati, kar zahtevajo. Nepopisne zmede bi pa nastale, če bi postalo turško orožje zmagovito. Potem bi bil splošen polom skoro neizogiben. Toda to se ne bo zgodilo. Bolgari so veliko prehladni in trezni ljudje, da bi igrali kako va banque igro.

V naslednjem prinašamo najnovejša poročila:

Odgovor Turčije na noto velesil.

Carigrad, dne 30. januarja: Turčija je izročila danes popoldne ob pol 5. uri odgovor na noto velesil avstro-ogrskemu poslaniku, mejnemu grofu Pallaviciju.

Carigrad, dne 30. januarja, ob 5. uri popoldne. V odgovoru Turčije na noto velesil predlaga turška vlada kot mejo črto, ki bi prepuščala ozemlje ob desnem bregu reke Marice Bolgarom. Glede otokov, izvzemši one, ki se tičejo Dardanel, se zanese porta na velesile. — Turčija izraža željo, da bi velesile, izpolnjujoč svojo obljubo, dovolile Turčiji finančijelne podpore na ta način, da bi ji dovolile zvišanje carine.

Pariz, dne 30. januarja. „Agence Havas“ brzojavlja, da je izročil turški veliki vezir

odgovor Turčije na noto velesil. Odgovor na noto je zelo obsežen, pisan v zmernem tonu in obsega štiri pole, s to-le vsebino: Turčija vs-traja pri tem, da obdrži oni del Odrina, v katerem se nahajajo mohamedanska svetišča. Pripravljena je odstopiti ozemlje ob desnem bregu Marice. Glede Egejskih otokov mora iz strate-gičnih vzrokov ostati ohranjena suvereniteta Turčije nad tistimi otoki, ki leže v bližini obre-žja. Vendar bi pa pripustila Turčija / vevla-stim, da določijo „režim“, pod katerega bi naj prišli ti otoki. Sklepno povdarja Turčija ver-ske in historične vzroke, ki silijo Turčijo k te-mu, da si obdrži en del Odrina in sicer oni del, v katerem se nahajajo mozlimska svetišča. Zajedno naglaša Turčija, da je pripravljena, da podere odrinske utrdbe.

Premirje — odpovedano.

Sofija, dne 29. januarja. Ministrski svet je sklenil, naročiti glavnemu stanu, naj z jutrišnjim dnevom odpove premirje.

Carigrad, dne 30. januarja, Premirje je odpovedano.

Pariz, dne 30. januarja. „Agence Ha-vas“ brzojavlja iz Carigrada: Uradno je raz-glašeno, da so odpovedale zvezne balkanske dr-žave premirje s pričetkom ob 7. uri danes na večer.

Sofija, dne 30. januarja. (Agence Tel. Bulgare.) Premirje je z današnjim dnevom od 7. ure zvečer odpovedano. (Sovražnosti se tedaj zopet pričnejo ob isti uri prihodnji ponedeljek.

Bolgarija odklanja odgovor Tur-čije!

London, dne 30. januarja. (K. b.) Za-stopnik Reuterjevega biroja je obvestil bolgar-skega glavnega mirovnega delegata dr. Da-newa o signalizirani vsebini odgovora Turčije. Dr. Danew se je nato izjavil: V imenu zveznih držav izjavljam, da je odgovor Turčije tak, da ne more biti podlaga novih pogajanj. Mi smo rekli, da se morajo odstopiti Odrin ter Egejski otoki in če se to ne zgodi, se pogajanja ne bo-do obnovila. Ta odstop bi se pa moral izvršiti še pred zopetnim izbruhom vojne. Prvi strel bo naše pogoje takoj spremenil. Decidirano izjav-ljam, da je odgovor nesprejemljiv. Dr. Danew je poprej, kot je podal to izjavo, govoril z Grey-jem.

Kakosodi Avstrija o položaju.

„Fremdenblatt“ piše: V slučaju, ki še si-cer ni gotov, pač pa mogoč, da bi se sovražno-sti na Balkanu znova pričele, bodo bržčas ve-lesile, če vse ne vara, mirno gledale ta boj. Bojazen, da bi znalo priti do hudih nasprotstev na Balkanu, izginja pred upanjem, da izbruh novih sovražnosti ne bo motil koncerta velesil.

Mnenje v Sofiji.

Sofija, dne 30. januarja. Politični kro-gi so mnenja, da je mogoče, da si Turčija še v zadnjem trenutku premisli in da se uda zahte-

Vaški grbi.

Lani je „Straža“ objavila študijo o vaških gr-bih v ljutomerskem okraju. Spomnil sem se takrat, da hranim že več let v svojih zapiskih pesem o gr-bih soodniecega ormoškega okraja. Kakega izvora je ta pesem, kje sem si jo prepisal, ne vem več. Ker bo lorda koga zanimala, naj sledi tu nekoliko izpre-mena:

Grbi nekaterih vasi ormoškega okraja.

V krogu lepe veselice,
ki se danes tu vrši,
z mnogotere se vesnice
čuda zbralo je ljudi.

Da se malo pogostijo
po mogočnosti nocoj,
tudi se razveselijo
za težavni posel svoj.

Ko se je ta šotor stavil,
je bilo nadlog, napak,
in ko se je že napravil,
bil je velik v njem smetnjak.

Ali naglo neizmerno
sem Vodrančan* prileti,
s svojo metlo skrbno, verno
vun pomete vse smeti.

Stene pa so bile gole,
prazne še po vseh straneh,
dosti se cedilo smole.
istina, po vseh kotih.

Zbranega od sprotnetja,
da popravi se ta kvar,

v lestvicah pripelje cvetja
hitro skrbni Vitančar.**

V krogu naše veselice
raja krčovinski** čas;
tudi kogovske senice
čuje se veseli glas.

Da pa vstanoti je moči
v jutro prav zaran,
nam podpira zarjo vnoči
jako vrli Jastrebcan.††

Da ne zmanjkalo bi jedi
ter odišel lačen kdor,
se prinese v lepi skledi
sklizki lačovski††† piškor.

Že odgnali Obrežanci*,
tako kakor „šintar“ psa,
svojo muho so na lanci,
da nas ne bi pikala.

Slavno purgarsko Središče,
polno samosvojesti,
je poslalo sloko pišče,
da se malo pogosti.

Doma lanca se znebila,
prilika je grablenska**,
da bi malo se napila,
ljudi božje krepčala.

* Vitan.
** Krčovina.
† Kog.
†† Jastrebeci.
††† Lačoves.
* Obrež.
** Grabe.

Še v Franjkoveih ni preslaba,
lepo žaba jim reglja,
kakor kaka stara baba,
ki pač drugega ne zna.

Nemškutarski Ormožanci
prišli danes v naš so dom,
ki so po vsem svetu znanci
s svojim slabim ričetom.

Poslal svojo tovaršico
je Hardečan*** tudi rad,
zvito, zvejano lisico,
naj lovi pri nas zverjad.

V Loperčicah†, v slavni vesi,
— to ni kakšna mala stvar —
tam kokot je le na lesi.
drugač hupkač gospodar.

Hupkač hodi tam po dvori,
skrbno stopa dol in gor,
svojo kukmo našopori
ino kliče k sebi zbor.

Kjer pa dolgo so koline,
kjer se dolgo kdo gosti,
tam je potlej, ko vse mine,
pač množina še kosti.

Kosti niso nam na poti,
dobro ž njimi se ravna,
hitro vse pohrusta sproti
lačna kujsa pušenska.††

J. L.

*** Hardek.
† Loperčice.
†† Pušenci.

* Iz vasi Vodranči.

vam Balkanske zveze še tekom odpovedanega roka v štirih dneh. Če pride do obnovitve vojne, bo združena bolgarsko-srbska armada v generalnem naskoku vzela Odrin. Če Turčija potem še ne prosi za mir, se prične še le prodiranje proti Carigradu. Bolgarska je trdno odločena, da potem ne ustavi svojih vojnih operacij, dokler Carigrada ne zasede. Rusija je o tem načrtu že obveščena in ga popolnoma odobrava.

Manifest generala Savova na bolgarsko armado.

Sofija, dne 30. januarja. Glavni poveljnik bolgarske armade, Savov, je izdal sledeči manifest na armado: Potek mirovnih pogajanj je pokazal, da nam sovražnik noče odstopiti niti pedi one zemlje, ki smo jo osvojili s svojim zmagovitim orožjem. S peresom hočemo uničiti, kar ste priborili vi in vaši junaški bratje. Ali se ne boste maščevali za tako žalitev slavne bolgarske armade, vi zmagoviti junaki izpred Lozengrada, Bunar Hisarja, Lüle Burgasa in Kataldže? Pripravite se na nove zmage, pokažite s svojo silno hrabrostjo, da zasluži draga nam bolgarska domovina več, kakor samo spoštovanje Evrope!

Bolgarija in Rumunija.

Pogajanja med Rumunijo in Bolgarijo še niso končana. Po poročilih nemških listov je razmerje zelo napeto in je pričakovati najhujšega. Odločen nastop Bolgarije proti Turčiji pa kaže, da so ta poročila pretirana in ni vzeti vseh vesti tako, kakor se glase.

Enver bej je ustrelil Nazima.

„Matinov“ korespondent zatrjuje iz Sofije, da je sam Enver bej ubil Nazima pašo. Ko je bil namreč Enver bej prišel v porto in je zahteval pred se Kiamil pašo, se je pojavi pred njim Nazim paša, ki je glasno protestiral proti Enverjevemu postopanju. To pa je Enver beja tako razjezilo, da je šestrat ustrelil na Nazima in ga usmrtil.

Mladoturška metla.

Mladoturki so odstavili z vseh višjih uradniških mest neljube uradnike in jih nadomestili s svojimi pristaši. Odstavili so tudi vse starejše častnike pri Kataldži in jih nadomestili s svojimi privrženci. Nova vlada je postavila pred vojno sodišče 193 oseb, aretiranih je tudi več ministrov, med temi finančni minister, Kiamil paša in Šejk ul Islam.

Avstro-srbska trgovina in Albanija.

Belgradski listi trdijo, da so v najboljšem teku avstro-srbska trgovinska pogajanja, ki se vrše na Dunaju. Nadejati se je, da izpadejo za obe stranki tudi ugodno. Sploh je razmerje med Srbijo in Avstrijo postalo dokaj bolje in zlasti v gospodarskih vprašanjih je Srbija našla na Dunaju razumevanje in naklonjenost. Seveda bo ona istotako ravnala, zlasti ker upa, da bo s tem nekoliko izpremenila avstrijsko stališče glede albanskih mej.

Eroplan v srbski armadi.

Iz Amerike je prispel v Beograd ruski avijatik Semjem. Iz Rusije sta bila poslana dva biplana, od katerih eden bo služil v naučne svrhe zrakoplovne šole, ki prične s poukom v Nišu čez mesec dni.

Politični pregled.

Državni zbor.

V plenarni seji dne 29. t. m. je nadaljevala naša državna zbornica debato o zakonu proti nalezljivim boleznim. Odpor proti načrtu zakona je hud, ker se nahaja v njem veliko takih določb, ki pomenijo za prebivalstvo neznosno breme, osobito ker določa visoke kazni v slučaju opusta ali zamude objave pojave nalezljive bolezni politični oblasti. Proti visokim kaznim je govoril tudi naš poslanec dr. Jankovič, ki je sam zdravnik ter je povdarjal, da so kazni previsoke in je prosil, da bi državni zbor našemu tozadevnemu minoritetnemu predlogu, katerega sta vložila s poslancem Demšarjem, pritrdil in kazni izdatno zmanjšal. Bojazen, da bi podrejeni organi naše kmečko ljudstvo hudo šikanirali, bi potem odpadla. Zahteval je nadalje posebne zakone za zabranjevanje in uspešno omejevanje sušice in spolnih bolezni, posebno z ozirom na dejstvo, da se tuberkuloza po bolnih izseljenceh v našem ljudstvu vedno bolj širi. Kar pomeni v nacionalno-ekonomskem oziru veliko škodo, ker sušica napada in uničuje v prvi vrsti ljudi, ki so bili za delo in zaslužek sposobni in ker sušica več ljudi uničuje, kot vse nalezljive bolezni skupaj.

Za dr. Jankovičem je govorilo še več poslancev, nakar sta bila izvoljena oba generalna govornika. Potem je bila debata preložena na večerajšnji dan. Sledila je nato obravnava o nujnem predlogu posl. Tobolke o stanarini državnih uradnikov. Tudi ta debata je bila prekinjena in sledile so še razne interpelacije.

V seji večeraj dne 30. t. m. se je nadaljevala debata o kužnih boleznih in sta govorila oba generalna govornika, nakar je sledilo glasovanje. Zakon je bil sprejet z večino glasov, sprejetih je pa bilo tudi več omiljevalnih predlogov. Tretje branje o tem zakonu se vrši v prihodnji seji.

Druga točka dnevnega reda je bilo poročilo poslancev dr. Korošca in tovarišev o uravnavi raz-

mer uslužbencev, poslevojev in paznikov v tabačni režiji. V debato je posegel tudi slovenski poslanec Gostinčar, ki je priporočal zbornici, da sprejme sklepe odseka. Ko sta še govorila oba generalna govornika, je sledilo glasovanje; predloge odseka, kakor tudi dodatne predloge poslanca Gostinčarja je zbornica sprejela.

Ko je bilo še končano prvo branje vladne prekloge glede varstva znamk, trgovinske nagodbe z Japonsko in razlastilnega zakona za regulacijo asana-cijskih rajonov, je bil dnevi red končan in seja zaključena.

Prihodnja seja državnega zbora se vrši dne 10. svečana.

Med tem pa bodo zborovali odseki, v prvi vrsti finančni.

Dne 29. t. m. sta interpelirala poslanca dr. K. Verstovšek in Roškar in tovariši naučnega ministra glede nezakonitega postopanja vodje nemške šole v Leitersbergu in dokazala v obširni interpelaciji, kako škodi deželni šolski svet štajerski, zlasti pa dvorni svetnik Tumlriz, nemškonacijonalno, izzivajoče postopanje učiteljev nemških ljudskih šol.

Dne 30. januarja so se pritožili slovenski poslanci pri justičnem ministru (radi sodnika dr. Altzieblerja v Ormožu. Ta mož noče pisati slovenskih zapisnikov, noče govoriti s strankami slovenski in pravi ljudem v uradu, da ga nihče ne more k temu siliti. Videli bomo, kako ga bo poučil dr. Hochenburger o slovenskem uradovanju.

Istega dne je stavil poslanec dr. Verstovšek interpelacijo na ministrskega predsednika grofa Stürgkha in pozval vlado, da pazi na to, da se ne bode v bolgarsko-rumunskem sporu potegovala za interese, ki bi bili nasprotni balkanskim narodom.

Volilna reforma na Ogrskem.

„Neue Freie Presse“ javlja, da so se med soc. demokrati in med uglednimi člani stranke dela, pravijo z grofom Tiszo, vršila pogajanja radi volilne reforme, ki pa niso imela rezultatov. Grof Tisza se je baje protivil socijalistični želji, znižati potrebno starost od 30 na 24 let. —

Kakor javljajo nekateri listi iz Budimpešte, se je grof Tisza posvetoval tudi z voditeljem ogrskih Rumunov, Michalijem, ki mu je obrazložil rumunske pritožbe. Grof Tisza je izjavil, da se drži načelnega stališča, da ne prizna strankine organizacije na temelju narodnosti in zato se bo proti takim rumunskim prizadevam bojeval. Tudi ta pogajanja niso uspela. Grof Tisza je baje prosil poslanca Michalija, naj zbere rumunske želje in pritožbe, kar se je tudi zgodilo.

Italija.

Italijanski admiralni svet je izdelal na poslansko zbornico memorandum, v katerem poroča o zgradbi italijanske mornarice. V tem memorandumu se poroča, da bodo stopili že letos v službo štirje novi italijanski dreadnoughti in sicer: „Dante Alighieri“, „Julius Caesar“, „Leonardo da Vinci“ in „Comte de Cavour.“ Razen tega bodo dograjeni v kratkem trije torpedni rušilci modernega sistema. V delu sta križarki „Duiglio“ in „Andrea Doria.“ Sedaj se izdelujejo načrti za prvi naddreadnought.

Raznoterosti.

Iz justične službe. Sodnik dr. Pavel Skaberne v Litiji je imenovan za sodnika v Ljubljani. Sodnik dr. Franc Kotnik je imenovan za sodnika v Litiji.

Iz učiteljske službe. Na šestrazredni mešani ljudski šoli v Makolah, tretji plačilni razred, s slov. učnim jezikom, je oddati mesto stalnega učitelja. Prošnje do 25. febr.

Justični izpit. Justični odsek je načeloma sedaj sklenil, da se uvede takozvani justični izpit mesto doseganega izpita za advokaturu. Vlada je že tudi principijelno privolila. Izpit se bo vršil v klavzuri ustno in pismeno pred posebno advokatsko, sodniško ali notarsko komisijo. Pripuščeni bodo kandidati s triletno prakso.

Iz ljudske šole. V stalni pokoj je stopila začasno vpokojena učiteljica Marija Skerbinc.

Vlč. župnijskim uradom se naznanja, da bode tiskarna sv. Cirila vse dozaj naročene rudeče spovedne listeke skupno tiskala v tednu od 2. do 9. februarja. Kdor torej rudečih spovednih listov nima več v zalogi, naj jih gotovo naroči vsaj do 3. februarja. Pozneje se bodo težko dobili, ker se mora za vsak rudeči tisek celi tiskalni stroj umiti in se to lahko zgodi le vsak mesec k večjemu enkrat, ker povzroči to delo veliko zamudo.

Zmaga S. K. Z. Pri občinskih volitvah v Št. Juriju ob južni železnici okolica je zmagala S. K. Z. proti liberalni stranki v vseh treh razredih in sicer v III. razredu z večino 135 glasov; v II. razredu z večino 37 glasov in v I. razredu z večino 13 glasov povprečno. Živeli zavedni volilci!

Sotelska železnica služi štajerskemu Dežmanu kot „Sturmbock“ zoper pozicije S. K. Z.; tudi o tej stvari je dr. Kukovec že govoril, kakor slepec o barvah. Na ponesrečenem shodu v Župelovcu je poslanec S. K. Z. dal izreči celo grajo, češ, da je niso še spravili v vladni železniški program. Že v deželnem zboru se je dični dr. Kukovec „proslavil“ s tem, da je zahteval deželno subvencijo za motniško železnico, katero hoče vlada na svoje stroške kot državno že-

leznico drugega reda graditi; glede gornjegrajske železnice pa je zahteval gradnjo na državne stroške, četudi je to lokalna proga in se bo zato mogla graditi le s prispevki dežele, okrajev in drugih interesentov z garancijo države za obresti. To mora za vsakega, ki se peča z železniškimi projekti, biti jasno kot beli dan, samo ta dika Spodnje-Stajerske, ki je s svojo nevednostjo že tolikokrat oškodoval interese svojih volilcev, ne ve razlike financiranja lokalnih in državnih železnic. Tudi o sotelski železnici sodi kakor čevljar o Kantovih teorijah. Vshodnještajerska longitudinalna železnica se bo mogla graditi le kot lokalna železnica; to je dobro znano tudi poslancu Ornigu glede njegovega projekta o železnici prvega reda Dunaj—Split. Žal da je tako, a proti sili realnih razmer ne moremo z glavo skozi zid; dr. Kukovec kot realni politik (kadar se gre za mandate), ki še s prstom ni ganil za uresničenje tega projekta, naenkrat očita poslancem S. K. Z., da niso dosegli, da bi se ta projekt vzel v vladno predlogo o lokalnih železnicah! Ne zavidamo ga za njegovo blamažo, — kajti ta reva ne ve, da vladni načrt še ni gotov, še manj pa predložen; vrh tega pa glavni predpogoj za uzakonjenje te železnice ni podan, namreč načrt financiranja, podrobni načrt itd. Dr. Kukovec naj bi v Župelovcu raje dal grajo izreči svojim liberalnim in nemškutarskim prijateljem v železniškem odboru mesta Brežice in sebi, mesto da blamira sebe in vse zborovalce s svojo resolucijo.

Glasilo slovenske inteligence je bojda „Slovenski Narod.“ Kaj vse ta inteligenca prenaša, je razvidno iz 23. številke, v kateri se z vso resnostjo trdi, da je poslanec Breščič v državnem zboru predlagal, naj se natisne za par sto milijonov novih bankovcev. Ko je dr. Jurtelova „Sloga“ prinesla to banalno šalo, smo vedeli, da je izraz zagrizene jeze nad Plojevim padcem, pri „Narodu“ jo je smatrati kot znak paralize.

V zrakoplovu čez Alpe. Znano je, da je že leta 1910, dne 23. septembra, poskusil priti v zrakoplovu čez Alpe eden najbolj drznih takrat živelih zrakoplovec, Chavez. Toda ni se mu posrečilo. Vetr in megla sta mu nagajala tako hudo, da je našel na tej poti smrt. Dne 25. januarja t. l. je poskusil to nevarno pot znan avijatik Bjelovučič. Vzdignil se je ob jako lepem vremenu popoldan na švicarski strani in prišel srečno čez Simplon na Laško. Preletel je v 25 minutah okoli 40 kilometrov dolgo pot in ko se je na laških tleh spustil na tla, ga je zbrana množica navdušeno pozdravljala. To so avijatični vspehi, kakor se ne sliši o njih vsakodnevno.

Društvo za svetovni mir, ki izdaja na Dunaju svoj list „Friedens-Warte“, priobčuje te dni nekako bilanco leta 1912 z ozirom na važne politične in državne dogodke. Poročevalec obžaluje, da pravzaprav nima nič pozitivnega to njegovo poročilo, ampak le vesti o bojih in vojskah. Težko je, pravi, človeštvu vcepiti misel na splošni svetovni mir, ako je vedno za bojne akcije toliko navdušenja. To navdušenje je sicer umetno narejeno, a vendar je treba računati z njim, posebno še, ker se poloti tudi izobraženih krogov. Dogodki zadnjih let so pokazali, da je nemogoče več misliti na mednarodna razsodišča, četudi se še vendar vpoštevajo take naprave. Najvažnejše je sedaj, pravi omenjeno poročilo, da se preuredi diplomacija. Taka kot je danes ni za rabo, ker dela že iz vsake malenkosti slona, da bi le zakrila svojo nevednost. Današnji diplomati le redko odgovarjajo duhu časa in njih znanje je starokopitno. Domišljavi so od groze, a za moderno gospodarsko politiko so nesposobni. Tu bi bilo tedaj treba začeti, reforma je nujno potrebna. Potem bi imelo tudi svetovno mirovno gibanje večje in lepše vspehe.

Kurzne izgube pri delavskih zavarovalnicah zoper nezgode. Delavske zavarovalnice zoper nezgode so prosile pri ministrstvu, da bi z ozirom na velikost njihovih bilanc, smele pri vknjiževanju kurznih zbug postopati sledeče: Knjižne kurzne izgube, ki se ne morejo pokriti iz morebitne rezerve za kurzne razlike, se smejo postaviti med bilančna aktiva pod pogojem, da se ta aktivna postavka najkasneje tekom 10 let uniči v vsakoletnim odpisovanjem in morajo še biti zneski odpisa vsako leto enaki. Ako bi zavod v tej dobi napravil kedaj kurzni čisti dobiček, moral bi se le-ta porabiti za hitrejše uničenje prejšnje, kakor aktivna postavka vknjižene kurzne izgube, zbirati rezervo za kurzne izgube pa bi bilo dopustno še le potem, ko bi se prejšnja kurzna izguba povsem uničila. — Ministrstvo za notranje stvari je odgovorilo, da nima nobenega razloga, ugovarjati takemu postopanju. (Kakor znano, dovoljeno je tudi hranilnicam, da na podoben način označijo v bilanci kurzno izgubo. Veliko vprašanje pa je, če je vkljub ministrskim odlokom in odredbam tako postopanje v soglasju s predpisi trgovskega zakona o sestavljanju bilanc.

Nezmerno uživanje alkohola in njegove posledice. Po podatkih, ki jih je te dni izdal nek nemški list, umrje v nemški državi radi preobilega in nezmerne uživanja alkoholnih pijač vsako leto 40 do 50.000 ljudi, med katerimi je 1600 samoumorilcev. In dalje se jih iz istega vzroka ponesreči 1300; 200.000 pa jih pride pred kazenskega sodnika. Zopet iz istega vzroka jih pride 53.000 v norišnice ali pa zapadejo pijanski blaznosti. 32.000 jih morajo iz ravno istega razloga javne ustanove za uboge sprejeti v svojo oskrb; 4200 pa jih dajo v delavske kolonije, 40 do 50 od sto vseh slučajev, kjer se zakoni ločijo, ima svoj zadnji vzrok v pijanstvu, v nezmernem uživanju al-

koholnih pijač; 70 odstotkov vseh kaznjencev po kaznilnicah ravno tam. — V nemški državi se na leto izda za alkoholne pijače 3.809.000.000 mark ali pa 4.495.000.000 K. To so grozne številke, ki nam pravijo, da umre, ali le pohabi ali zapae javni dobrodelnosti v sami nemški državi v enem samem letu več ljudi, kakor jih je ona v tem smislu izgubila v svoji vojski s Francozi leta 1870-71, ali kakor so jih v dosedanjih bojih s Turki vse štiri združene balkanske države skupaj izgubile. Ali ni to poglavje o smrti in sicer najžalostnejše smrti? Kaj je vendar žalostnejšega, kakor pogled na človeka, ki je v pijanosti padel v blato občestnega jarka in tam našel svoj sramoten in nesrečen konec?

Dr. Kukovec na zbirci. Ko je pred leti celjski Lojze kandidiral za deželnozborski mandat, tedaj je hudo udrihal po duhovniški zbirci. „Učeni“ doktor je pač tačas gotovo poznal žalostne razmere za duhovnike po nekaterih krajih, kjer si morajo z zbirco preskrbeti vsakdanji kruh, a kaj je to njemu bilo mar. Sedaj pa so se dobesedno spolnile nad njim svetopisemske besede: V čem kdo greši, v tem bo tudi kaznovan! Koj po novem letu je moral tudi dr. Kukovec na zbirco. Zalostno je pograbil mavho, pa hajd iskat „tavžentrož“ za jetični „Narodni List.“ Seveda so ga „verni“ poslušalci kaj neverjetno gledali, ko jim je razkrivati svoje srčne želje in prosil prijatelje nasveta, kako ozdraviti neozdravljivo jetiko „Narodnega Lista“ in slednjič prav sramežljivo izrazil, da bi bilo treba za to bolezen dati denarja, kajti drugače nesrečnega jetičnega bacila ni mogoče pregnati. Toda močni glas trobente iz stare celjske posojnice ga je zopet ohrabil. „Narodni List“ se je torej tudi preselil v Ljubljano, ker je baje Ljubljana za penzioniste bolj zdrav kraj nego Celje, zlasti še za tiste, ki že v mladosti bolehalo na marasmus senilis.

Dvojica ur. Kukovec in dr. Negri zasluži za svoje površno zabavljanje (drugače se njiju polemika ne more imenovati) čez znano brošuro odgovor, ki mora razkriti velikanski duševni deficit teh dveh junakov; brez dvoma ta odgovor ne izostane ob primernem času. Za tendenco dr. Kukovca je značilno, da je kot grob molčal, ko je svoj čas dr. Benkovič prvi del svoje brošure v „Straži“ priobčil; tedaj so liberalni listi morali priznati bridko resnico, ki govori iz priobčenih podatkov o krivični razdelitvi deželnih izdatkov. Še le sedaj pa je dr. Kukovec uvidel, da so podatki brošure v stanju, podpreti stalšice Slovencev v deželnem zboru; zato pa je slepo udaril po brošuri, krčevito se oklepajoč argumentov dr. Negrija. Dr. Kukovec „odgovor“ ni drugega kakor navadna plonkarija dr. Negrijeve razprave.

Protipoljska politika nemške vlade, ki hoče s svojo razlastitveno politiko pregnati in ugonobiti Poljake, je doživela v nemškem državnem zboru sramoten poraz. Na predlog poljskih poslancev je izrekla zbornica z veliko večino glasov svoje obžalovanje nad protipoljsko politiko Bethmann-Hollwega in jo je obsodila. S Poljaki so glasovali centrum in socijalni demokrati. Bojimo se pa, da ta uspeh poštenja in pravičnosti, ki so ga dosegli Poljaki, ne bo ostal trajen in bodo Nemci po nekotikem času zopet nadaljevali s svojo nasilno krivičnostjo.

Poljsko katoliško dijaštvo ima sedaj tri svoja društva: v Krakovu „Polonio“, v Lvovu „Klub akademiki“ in na Dunaju „Polonio.“ Vsa društva so še mlada, obstojajo komaj par let, vendar je njihovo delovanje dokaj živahno. Njihovo glasilo je „Prad“, mesečnik v Warszawli. Krakovska „Polonia“ izda tudi vsakoletno tiskano poročilo o svojem društvenem gibanju. Pretečeno šolsko leto je imela 73 rednih članov, 15 starejšin in 44 podpornih članov, med temi 8 univezitetnih profesorjev. Častni član je ekscelecna grof Tarnowski, univerzitetni profesor in predsednik akademičnega kluba. Društvo je štel pet odsekov: odsek za predavanja, versko-socijalni, odsek za dijaško socijalno delo, politično-historični in abstinenčni odsek. „Polonia“ deluje za poglobitev katoliško-socijalnega dela med poljsko inteligenco. Njeno geslo je: Tibi Christo et patriae. Dunajska „Polonia“, stara dobro leto, je v zvezi z drugimi slovanskimi katoliškimi društvi na Dunaju ter deluje v podobnem smislu. V „Poljski biblioteki“ ima redne sestanke s predavanji, vsako soboto v društvu čajne večere ter redne občne zборе. Peča se posebno z organiziranjem in vzgajanjem tukajšnjega poljskega ljudstva, v prvi vrsti številnih vajencev itd. Tudi s svojo inteligenco vzdržuje živahne stike. Lvovski klub se mora pač boriti z ondnotnim ozračjem, ki ni najboljše. Dijaštvo se bavi preveč s politiko, pa ne na globoko, temveč na široko. Tako pravi profesor Krzeslawski, da ve malokateri akademik več kakor kaj je poljsko-rusinski spor in programi političnih strank, sicer pa je po večini čisto nedelaven. To in pa še premajhna zveza z drugimi poljskimi društvi je vzrok, da se le malo sliši o njegovem delovanju. Izvenavstrijsko poljsko katoliško dijaštvo še ni organizirano v našem pomenu besede. V Warszawli se pečajo bolj s splošno-kulturnimi, zlasti moralnimi in literarnimi vprašanji. Zdi se, da jim židovsko-liberalno dijaštvo na eni in ruske razmere na drugi strani zelo ovirajo napredek. A sicer so poljski akademiki raztreseni daleč po širni tujini; največ jih bo od teh na Francoskem, v Švici po raznih vseučiliških mestih. V Belgiji obstoja kat. društvo „Polonia Lovanensis“ v Louvainu.

Koliko merijo jugoslovanske zemlje? Slovenija meri z Istro vred 30.000 kvadratnih kilometrov, hrvaško kraljestvo 42.000, Dalmacija 12.000, Ogrska ju-

žni del 20.000, Bosna in Hercegovina 51.000, Srbija 48.300, Crnagora 9.500, Bolgarija 96.500, jugoslovanske zemlje v nekdanji Turčiji 110.000 kvadratnih kilometrov. — Vseh Jugoslovancev je 16.570.000, vahu tega jih biva še 2.000.000 raztresenih po svetu.

J. S. Z. priredi na svečnico, dne 2. februarja, zborovanja na teh-le krajih: jutraj ob pol 9. uri v Šoštanju v cerkveni hiši; po drugem sv. opravilu ob pol 12. uri dopoldne v Skalah v društveni sobi, in popoldne ob 3. uri v Št. Pavlu pri Preboldu. Na teh vseh shodih bo govoril državni poslanec gospod Jos. Gostinčar iz Ljubljane. Kmetje, delavci in sploh še vsak, komur je mogoče, naj pride!

Štajersko.

Mariborske novice.

Triglavanski ples bo dne 1. svečana 1913 v tukajšnjem Narodnem domu. Vse eno, kdo ga priredi, le to je merodajno, da je za letos nekaj reprezentacijski ples štajerskih Slovencev. A baš to je, kar v sedanjih jugoslovanskih politični situaciji govori proti plesu. Ko še bodo predstavitelji štajerskih Slovencev rajali po plesišču, bodo prelivali Bolgari že kri za svojo domovino. Na tisoče naših bratov bo ječalo tam na bojiščih v težkih ranah in bolečinah. Slovanski čut se upira misli, da Slovenci ob istem času prirejajo šumne plesse. Mogoče se da še vedno kaj spremeniti.

Gimnazijsko podporno društvo ie imelo dne 27. januarja svoj redni občni zbor, ki je pokazal, kako plodonosno deluje ta dobrodelni zavod in kako vreden — in tudi potreben — je vsestranskih prispevkov. Z dnevnega reda posnamemo sledeče podatke iz poročila, ki ga je podal gimnazijski ravnatelj dr. J. Tomišek kot predsednik in upravitelj društva: najprej se je predsednik s toplimi besedami spominjal zaslug umrlih dveh odbornikov, profesorja dr. Josipa Schorna in deželnosodnega nadsvetnika Antona Liebische; potem je prijavil, da šteje društvo sedaj 1 častnega člana (njega ekscelecno prevz. knezskofo dr. M. Napotnika), 61 pravih članov, in pa 17 podpornikov; tudi 167 dijakov je prispevalo večje ali manjše zneske. Podpiralo pa je društvo dijake na sledeči način: revnim dijakom je posodilo za tekoče šolsko leto nad 1100 šolskih knjig, 7 dijakom je plačalo lekarniške račune, izdalo je 134 K za proste obednice in je nabavilo 17 dijakom obleko. Za nabavo novih knjig se je porabilo 640 K 59 vin., za obleko 414 K 72 vin. Z obleko so se v tem letu dijaki podpirali privikrat, odkar obstoja društvo; kaki živi potrebi pa ustreza baš ta podpora, ke je razvidelo iz ogromnega števila tozadevnih prošenj (celih 178!). Ugodilo se je seveda le najvrednejšim in najpotrebnejšim dijakom, ker se v tem slučaju gre za razmeroma visoke svote, ki jih društvo zamore zmagati le v omejenem številu. Premoženjsko stanje je po predsednikovem poročilu sicer dokaj ugodno; poslovno leto se končuje s prebitkom 2278 K 86 vin., in društvo ima v vrednostnih papirjih plodonosno naloženo nedotakljivo glavnico K 9600; a redni dohodki znašajo v celem le okroglih K 1000, ki se z njimi mora izhajati. Vse poročilo je bilo z odobravanjem vzeto na znanje; računi so v redu; Novi odbor je sestavljen tako: predsednik je po društvenih pravilih gimnazijski ravnatelj, ki izvršuje ob enem vse upravne posle; voljeni so bili v odbor sledeči gospodje: stolni prošt mons. Karl Hribovšek, stolni dekan dr. J. Mlakar, deželnosodni nadsvetnik dr. Fr. Vovšek, prof. dr. J. Mühlbacher (zapisnikar, prof. dr. A. Medved (overovatelj-zapisnikar), prof. K. Zahlbruckner in dr. A. Pečovnik (računska preglednika), prof. A. Fink (knjižničar), prof. J. E. Kociper (odbornik.) Zahvalivši vse navzoče za njih zanimanje za društvo, osobito prof. Finka kot knjižničarja, je zaključil predsednik občni zbor.

Maribor. (Slovensko gledališče.) V nedeljo, dne 9. svečana 1913 se vprizori: „Čarovnica pri jezeru“, narodna burka v štirih dejanjih. Spisal Franc Nissl, poslovenil A. Trstenjak. Sodeluje orkester Glasbenega društva. Blagajna se odpre ob pol 7. uri zvečer. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — V torek, dne 4. svečana: Velik pusten korzo v veliki dvorani Narodnega doma. Sodeluje orkester Glasbenega društva. — Prihodnja predstava v nedeljo, dne 23. svečana: „Rokovnjači“, narodna igra s petjem.

Studenec pri Mariboru. Naše izobraževalno društvo ima v soboto, dne 1. februarja, zvečer, v gostilni gosboda Šauperla na Lembaški cesti družinski večer. Svirajo domači tamburaši. Vstopnina 30 vin. — Na svečnico, dne 2. februarja, popoldne, pa bodo naši tamburaši sodelovali pri narodni veselici v Št. Ilju v Slov. goricah. — V nedeljo predpoldne ob pol 11. uri ima društvo v društvenih prostorih svoj občni zbor. Pridite!

Celjske novice.

Dičnemu zagovorniku nemških krivic proti Slovincem, dr. Kukovcu, se je v časopisih javno dokazalo, da še Wieserjeve knjige nikdar v rokah ni imel, čeprav je v Župelovcu ž njo pobijal dr. Benkovičovo brošuro. Na vse so liberalni časnikarji že odgovorili, samo o tej stvari molčijo kot grob. Vemo, zakaj.

Skioptično predavanje bo v nedeljo, dne 2. februarja, popoldne ob 3. uri, v vrtni dvorani hotela: „pri belem volu.“ Vstop brezplačen. Gospod dr. A. Schwab, zdravnik v Celju, bo govoril o žalostnih na-

sledkih alkoholizma ali pijančevanja in ob enem vse predložil na posebnih slikah. Skioptičnih slik je pa nad 50.

Ptujske novice.

Ptujske podružnice Dramatičnega društva v Mariboru ustanovni občni zbor se vrši v soboto, dne 8. svečana, v Narodnem domu v Ptuj. Ker prihaja na naš odbor v zadnjem času iz vseh strani prošnje za pojasnilo glede zveze dramatičnih društev, vabimo vsa društva, da pošljejo na ta občni zbor tudi svoje zastopnike, katerim bo zastopnik našega tega društva radevolje pojasnil namene in cilje zveze. Pridite tedaj vsi, ki se zanimате za dramatiko! — Odbor Dramatičnega društva v Mariboru.

Ljutomerske novice.

Na nemški šoli v Ljutomeru so ustanovili takozvani „Lehrjungenhort“, v katerem se vcepi ob nedeljah vajencem, torej slovenskim fantom, ki se uče pri nemškutarskih trgovcih in obrtnikih — nemško-nacionalni duh. O tem bo potrebno še obširneje govoriti, da spozna okolica naše prijatelje, ki se le takrat sladkajo, če jih obiščete ter napolnjujete njihove blagajne v nemške namene.

„Narodni List“ vspehuja v letošnji četrti številki pod „Beleške“, naj somišljeniki poročajo dogodke in zanimivosti iz vseh krajev, pa ne osebnih zadev itd. Vprašamo uredništvo „Narodnega Lista“, ali se to strinja s pismi Komarovega Mihaleka in Gimploviča, ki napada le zavedne Slovence, ki še nikoli niso zamujali svojih narodnih dolžnosti? Ali to niso osebne zadeve? Proč s takim listom, ki smeši in napada svoje ljudi!

Cezanjeveci. Naša podružnica sv. Roka je dobila pretečeni teden nove zvone (tri). S tem bo naša res krasna cerkvice opremljena z vsem.

Smrtna kosa ima v naši fari v tem letu bogato žetev, kajti umrlo je od novega leta sem že 12 oseb. Dne 27. prosinca smo pokopali uglednega kmeta M. Štiha iz Noršinec, ki je bil vselej zvest ljutomerski volilec. Dne 29. prosinca pa smo izročili materi zemlji visokospoštovanega kmeta Matevža / Makotra iz Cvena, ki je umrl v najlepši moški dobi v 45. letu. Rajni je bil vrli član evenskega gasilnega društva, zato ga je društvo korporativno spremilo do groba. Bil je tudi navdušen pevec tenorist, izvrsten gospodar, dober sosed in priljubljen doma in v okolici. Potrtim starišem in ženi našo sožalje. Bodi mu zemljica lahka!

Trboveljske novice.

Veselica. Na pustno nedeljo, dne 2. februarja, priredijo naši Orli veselico ob pol 5. uri popoldne. Predstavljalja se bo burka: „Kovačev študent.“ Po igri prosta zabava. Vstopnina: I. sedeži 1 K, II. sedeži 80 vin., III. sedeži 60 vin., stojišča 40 vin. — Odbor.

Trbovlje. Kmečko bralno društvo v Trbovljah je imelo dne 19. t. m. svoj sedmi redni občni zbor. Imelo je 81 plačujočih udov. Vseh dohodkov je bilo 206 K 66 v, stroškov pa 188 K 37 v. Društvo ima 561 knjig. V bivšem letu se je izposodilo 806 knjig. V čitalnici so se dobivali sledeči časopisi: 2 „Slovenca“, 2 „Straži“, 6 „Slovenskih Gospodarjev“, 3 „Domoljubi“, 2 „Bogoljuba“, 5 „Naših domov“, 2 „Glasnika“, 1 „Naša moč“, 1 „Zlata doba“, 1 „Mladost“ in 3 „Salezijanska poročila.“ Izvolil se je zopet stari odbor. Izvanredno mnogo ljudstva je poslušalo poročila odbornikov, posebno pozornost pa je vzbujal velečastiti gospod župnik Časl ob Sv. Lenarta nad Laškim, ki je v svojem ognjevitom govoru povdarjal, da se naj v izobraževalnih društvih izobrazuje naša mladina slovensko in katoliško. Že mladina se mora zavedati, da je del onega velikega naroda, ki je pred več sto leti s svojo krvjo branil našo državo pred Turki. In mladina mora vedeti, da smo tudi mi tisti velik jugoslovanski narod, ki je sedaj vendar enkrat popolnoma porazil krvoločnega Turka. Mladina se mora pa tudi v katoliškem duhu izobraževati. Nikdar bi jugoslovanski narodi, Črnogorci, Srbi in Bolgari ne porazili divjega Turka, če ne bi imeli krščanske vere. „Za krst častni in slobodo zlato“ je bilo geslo, s katerim so šli ti mladi junaki v vojno zoper verske sovražnike. Naša slovenska mladina naj že v izobraževalnih društvih spozna nauke liberalcev, ki mrzijo nižje ljudstvo in katoliško vero. Treba je pa tudi že zgodaj spoznati nauk socialnih demokratov, ki v sovražstvu do krščanske vere tekmujejo z liberalizmom. Eno uro trajajoči govor, pomešan z marsikatero smešnico, je vzbudil mnogo zabave in smeha med poslušalci. Bog plati! Velečastiti gospod Časl, le v Trbovlje!

Drugi kraji.

Kamnica. Mladeniška zveza v Kamnici priredi v nedeljo, dne 2. svečana, popoldne po večernicah, pustno veselico v prostorih gospoda Marinškega. Vstop: 1. „Nazaj v planinski raj“, (poje mešan zbor. 2. Pozdravni govor. 3. „Kosova svatba“ (poje mešani zbor). 4. Igra „Krčmar pri zvitem rogu.“ 5. „Ali vino ali vodo“, čveterogovor. 6. „Kako je Matevž štruklje delal“, šalji prizor. 7. „Stoj, solnčice, stoj“, mešan zbor. K prav obilni udeležbi vabi uljudno Mladeniška zveza.

Pragersko. Tukajšnji Nemci in posilinemci si hočejo poleg že obstoječih bojnih društev ustanoviti

tudi nemški „Feuerwehr.“ V to svrhu so sklicali v nedeljo, dne 26. t. m., shod, h kateremu so izmed več enakih bližnjih društev povabili celo brzojavno tudi Mariboržane. Toda njihovemu povabilu se nikdo ni odzval. Pač pa se je udeležil tega shoda trgovec Staršina iz Cirkove, ki živi izključno od slovenskih grošev, toda prav rad pohajla med pragerskimi nemčurji. Navzlic temu, da obstojata prav blizu dve gasilni društvi in sicer v Spodnji Poljskavi, ki je tudi rado „deutsch“, in v Šikolah, ki pa je slovensko, hočejo imeti še bolj „strammdeutsch“ na Pragerskem. Govorijo, da jim k 40.000 K, ki jih rabijo, podari veliko južna železnica in dežela. Če bodo pa toliko naberačili, je še vprašanje. Sicer pa imajo v svojega nemškega načelnika, ki je zmiraj njihov nemški zaščitnik, veliko zaupanje.

Sv. Urban nad Ptujem. Gospodarsko bralno društvo priredi v nedeljo, dne 2. februarja, v gostilni gospoda Klemenčiča predpustno veselico. Dnevni red: petje, godba, šaljiva pošta in tombola z raznovrstnimi dobroti. Na to veselico vabimo vse znance in prijatelje.

Leskovec pri Ptuju. Na svečnico, takoj po ravnem opraviilu, se vrši v kaplaniji političen shod. Leskovečani, pridite v obilnem številu. Po shodu bo imelo izobraževalno društvo svoj redni letni občni zbor.

St. Janž na Dravskem polju. Izobraževalno društvo ima dne 2. februarja popoldne svoj redni občni zbor.

Sevnica. Gospod dr. Alojzij Šlehta je bil s 1. januarjem imenovan distriktnim zdravnikom za občine: Sevnica, Zabukovje in tisti del blanske občine, ki spada k župniji Sevnica. Gospod dr. Šlehta ordinira v Simončičevem hotelu in je ob enem tudi zobozdravnik.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Kako brezobzirno postopajo z nami politične oblasti, evo en slučaj: Na dan 28. majnika 1910 se je volil nov občinski odbor v Oseku; ker je pa pri tej volitvi dosedanji zagrizeni štajerčijanec župan Aubec postopal protipostavno, je bila volitev od okrajnega glavarstva v Mariboru ovržena. Pri novih volitvah dne 1. avgusta 1911 je bil izvoljen nov slovenski občinski odbor in za župana dne 17. avgusta 1911 enoglasno poštenjak Fr. Škrobar. Proti tej vseskozi pravilni izvolitvi pa je rekurriral dosedanji predstojnik Aubec in — okrajno glavarstvo pusti temu še dalje paševati, med tem ko bo preteklo kmalu tri leta od prve volitve. Ni se zastonj hvalil Mulec, da bo še precej vode v morje steklo, predno bo on nehal biti župan. Ker se s tem zavlačenjem poštene naši stranki očita krivica godi, vprašamo okrajno glavarstvo mariborsko, koliko časa bo še trpelo to nečuvno razmerje v občini Osek?

Križevci pri Ljutomeru. Za župana je bil izvoljen dne 22. t. m. obče spoštovani in priljubljeni gospod Jakob Jurkovič, kolarski mojster ter eden izmed najmlajših posestnikov v Križevcih. Kar smo si vsi želeli, to smo dosegli. Ker je nov župan sam obrtnik, bo ne le samo posestnikom, ki smo vsi v večjih zankah, ampak tudi obrtnikom v marsičem pomagal. In zato mu vsi občani čestitamo in želimo: Dal Bog, da bi mnoga leta vstrajno in neumorno deloval v prid naši lepi občini.

Sv. Križ na Murskem polju. Dekliška zveza ponavlja v nedeljo, dne 2. svečana, popoldne ob 4. uri, igro „Lurška pastarica“ na splošno željo.

Zetale. Katoliško bralno in izobraževalno društvo v Zetalah priredi na svečnico, dne 2. februarja, popoldne po večernicah, v stari šoli, dve šaljivi gledališki predstavi in sicer igro „Čašica kave“, igrajo dekleta, in „Pravica se je izkazala“, predstavljajo pa fantje. Vse Zetalane in prijatelje iz sosednih župnij vabimo k obilni udeležbi.

Buče. Milo so zapeli v soboto zvečer zvonovi zadnjo pesem svojemu dobrotniku in našemu prijatelju Francu Ivanu, ki se je ločil prvi v tem letu od nas. Bil je obče spoštovan mož, posestnik in gostilničar, dober oče svojih otrok in velik dobrotnik naše farne cerkve in novih zvonov. Kako ga je vse spoštovalo, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva od blizu in daleč. Bil je tudi že mnogo let naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Bog mu daj večni mir!

Poljčane. Pod vodstvom učiteljstva priredijo naši šolarji v tukajšnji šoli prihodnjo nedeljo, dne 2. svečana, ob 3. uri popoldne, šolsko predstavo. Vspored bo sledeč: Najprej igra „Darežljivi otroci“, nato petje šolarjev in potem še sledi igra „Čista vest.“ In ker je čisti dobiček določen šolarski kuhinji, ste vsi priljudno vabljeni, posebno pa stariši, da se pri tej-le priliki tudi prepričate, kako se vaša deca odgojuje in izobražuje na naši domači slovenski šoli.

Frankolovo. V pondeljek, dne 27. t. m., smo spremile dekleta Marijine družbe v belih oblekah in z venci na glavi k poročnem altarju članico Marijine družbe, podtajnico Dekliške zveze Liziko Esih, kjer je bila poročena z vrlim mladeničem, predsednikom mladeniške Marijine družbe in načelnikom Mladeniške zveze, Jurijem Gorenšekom. Pred poroko je njo srčno pozdravila in zahvalila za ves trud, ki ga je imela pri izobraževalnem delu, čestitala in želela vse dobro, prednica Marijine družbe in predsednica Dekliške zveze, ter ji poklonila v znak osebnega prijateljstva lep šopek. Najlepši znak pa, kako se Marijini ptroci ljubijo med seboj, je bil ta, da so družbenice v večjem številu z nevesto vred pristopile k sv. obhajilu.

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Mladeniška zveza priredi v nedeljo, dne 2. februarja, popoldne po večernicah, ob 3. uri, v stari šoli, tri zanimive gledališke igre in sicer: „Prepirljiva sosed“, „Čudna kupčija“ in „Ženin Miha.“ Med odmori nas bo zabavala godba domačih tamburašev. Čisti dobiček je namenjen za društvene potrebe. Prijatelji poštene zabave, pridite v prav obilnem številu na to prireditev. — Odbor.

Podgorje. Bralno društvo priredi v nedeljo, 2. februarja, ob 3. uri popoldne, v stari šoli igro „Čašica kave.“

Sv. Rupert nad Laškim. Katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 2. februarja, po sv. maši v šoli igri: „Krčmar pri zvitem rogu“ in „Kmet in fotograf.“ Čisti dohodek je namenjen našim vrlim vojakom ob meji, zato pridite v prav obilnem številu!

St. Jurij ob južni železnici. Tukajšnja okoliška požarna bramba priredi v nedeljo, dne 2. svečana, v prostorih Katoliškega doma veliki igrokaz v štirih dejanjih, šaljivo pošto, konfeti itd. Začetek točno ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi prisrčno vabljeni vsi domačini in sosed.

Gomilsko. Braslovško okrožje dekliških zvez ima v nedeljo, dne 9. svečana, ob 3. uri popoldne, v društvenih prostorih na Gomilskem svoj prvi občni zbor z jako zanimivim vspeškom. Mladenke, skrbite za prav številno udeležbo! Na shodu govori prof. dr. Hohnjec.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Katoliško slovensko izobraževalno društvo obhaja v nedeljo, dne 2. svečana, ob 3. uri popoldne, v župnišču svoj letni občni zbor z navadnim vspeškom. V proslavo petletnice društvenega plodonosnega delovanja predstavljajo dekleta ob tej priliki zelo zabavno igro: „Oh, ta Polona.“ Udje in prijatelji društva vsi na veselo svindenje!

Radenci. Nepristranskim c. kr. političnim oblastim se zdijo postavne razmere glede okrajnega šolskega sveta. Saj je postavno dovoljeno, vse Slovence ponemčiti, saj je zaslužno, prezirati naravno in dano pravo. Zato so pravične oblasti tu. Dokaze temu evo: Že leta 1911 je okrajni zastop izvolil pretežno slovenski okrajni šolski svet. Pravilna volitev v korist domačinom Slovincem ni ugajala nepristranski c. kr. politični oblasti v Ljutomeru, zato jo je hotela razveljaviti. Istega pravičnega mnenja je (bila tudi) najboljša očetovska oblast v Gradcu. Potreben je bil utok na ministrstvo. Utoki so bili izročeni po stopnjah pri c. kr. okrajnem glavarstvu, ki je moralo pismeno potrditi sprejem pritožb in ugovorov. Rekurenti še niso bili obveščeni, kaj je z rekuzom na ministrstvo in vendar je nepristranska c. kr. politična oblast v Ljutomeru dovolila, da je posilinemško misleči načelnik okrajnega zastopa, Wratschko, stavil na dnevni red plenarne seje dne 14. avgusta 1912 volitev novega šolskega sveta. Proti temu nečuvnemu postopanju so slovenski zastopniki ugovarjali pri c. kr. namestništvu, ki je obvestilo deželne poslance, da se tozadevna volitev ne sme in ne more vršiti. Navzlic temu pa so nemški in nemškutarski zastopniki volili nov okrajni šolski svet. Na pritisek od c. kr. namestništva je pa pravično c. kr. glavarstvo objavilo vest, da je naučno ministrstvo v zvezi z notranjim razsodilo v prilog slovenskega okrajnega šolskega sveta. Čujte in strmite! Ministrska razsodba je bila že začetkom junija, glavarstvo tudi obveščeno začetkom avgusta in vendar je dovolilo novo volitev za dne 14. avg. 1912. Še ni konec. Zanimivosti še pridejo. Vestno c. kr. glavarstvo je razpisalo sejo prejšnjih udov okrajnega šolskega sveta; ko je pa bila na pritožbo Slovencev od c. kr. namestništva prepovedana, si je c. kr. glavar pl. Bouvard dovolil k tej prepovedi nedolžno opazko „bedauerlicherweise“, kar označuje njegovo znanje, nepristranost in pravičnost. Še ni konec. Dvojno ministrstvo je junija 1912 razsodilo v prilog Slovincem, zdaj pa deželni šolski svet v Gradcu že dolgo in dolgo presoja, če morejo ti možje biti pravilni udje okrajnega šolskega sveta. Še ni konec. Vsa zadeva mora biti znana c. kr. glavarju pl. Bouvardu. Navzoč pa je bil pri plenarni seji dne 8. januarja 1913, ko je Bračko predlagal, da se odobri zapisnik seje, pri kateri so Nemci in nemškutarji nedovoljeno in nepostavno volili nov okrajni šolski svet. A plemeniti uradnik ni ugovarjal. Ugovarjali so Slovinci. Ni se zmenil. Naravnost in osebno so se obrnili na njega kot c. kr. vladnega zastopnika. Samo z brki je zmigal. Mi pa smo skromnega mnenja, da še vse prerahlo izvršujejo svoje dolžnosti gospodje, katerim je bila izročena velika čast in odgovornost. Če pa kdo trdi, da proti takemu sistemu in postopanju ni upravičen v javnih zastopih najostrejši boj, ne Kore pričakova i, da ga smatramo narodnjaka, ali vsaj moža.

Šmarje pri Jelšah. (Žrtev alkohola.) Pretečeno nedeljo se je podal 70letni posestnik Jožef Plevnik iz Globokega, kjer je cel pretečeni teden delal, proti domu. Na pol pota mu pride naproti njegova 71letna žena. Oba sta nato obiskala nekaj gostiln, in sta odkorakala, ko sta bila že precej natrkana, proti domu. Ker je pa bila vsled obilnega deževja cesta, po kateri sta šla, zelo slaba, sta jo krenila na stransko pot, po polju posestnika Jančiča v Globokem. Na tem polju je neka poldrugi meter globoka in široka jama, ki pa ni pokrita in je do roba polna vode. Oba Plevnika se nista spomnila na to jamo in sta padla v njo. A mož je še imel toliko moči, da je izlezal iz nje, med

tem ko je pa žena utonila. Mož jo je le še kot mrliča potegnil iz mlake. O ta nesrečni alkohol!

Žiže. Tukajšnje bralno društvo priredi v nedeljo, dne 2. svečana, popoldne po večernicah, v posojilniških prostorih pustno veselico z gledališko igro: „Trije tički.“ K obilni udeležbi vabi — društveni odbor.

Novacerkev. Katoliško slovensko bralno društvo priredi v nedeljo, dne 2. februarja, popoldne po večernicah, v društvenih prostorih šaloigri: „Rudeči nosovi“ in „Zdaj gre sem, zdaj pa tje.“ Uljudno vabi odbor.

Stoprce. Dne 26. t. m. je umrl tukaj g. Jakob Zwirn, nadučitelj v pokoju in posestnik. Znan je bil v širših krogih, ker je skoraj pol stoletja učiteljeval v raznih krajih Spodnjega Štajerja. Blag mu spomin!

Središče. Našemu Orlu je daroval častiti gosp. Anton Kuhar, kaplan v Solčavi, 50 K. Za velikodušni dar se tem potom prav iskreno zahvaljujemo. Na zdar!

Brežice. Noben napad na dr. Benkoviča ni toliko neopravičen, kakor očitjanje, da se za sotelsko železnico nič ni brigal. Ravno mi tukaj smo bili priča, koliko potov, pisarjenj in sestankov je imel g. dr. Benkovič radi te železnice. Pač je bil nekdo, ki se ni nobenim vabilom odzival in to je deželni poslanec dr. Kukovec, ki je nastopal, kakor bi preziral celo zadevo. Takrat so bili tudi liberalni krogi ogorčeni nad dr. Kukovecem zadržanjem. Zato je nezaslišana drznost, ako sedaj isti ljudje, ki so stvar konsekventno zanemarjali, očitajo delavnemu dr. Benkoviču nebriznost. S takimi napadi si liberalna stranka škodi, kajti boj proti očitni resnici tudi v teh krogih, v kolikor so poštene, odbija in mora odbijati.

Planina. Jesenske občinske volitve v občini Loka pri Planini so bile za marsikaterega razsodnega presenečje. Zdaj je pa očitno, kdo je kriv razprtije v tej občini. Nov župan je sprejel za občinskega tajnika Dernaža, znanega štajerčijanca iz Dobja, ki ga je tamošnja občina že davno odstavila. Njegova pisava je k večjemu za „Štajerčevega“ urednika, ne pa za slovenske stranke in urade, ker je polna napak ter ne dela časti slovenskemu jeziku. Kakor slišimo, si ta dični občinski tajnik nekdan ugledne slovenske občine Loke, strastno prizadeva, izpodriniti te dni pri občinski volitvi tudi sedanjega vrlega župana občine Presečno. Može, pomislite vendar, da bi storili narodni zločin, ako sprejmete še v to občino štajerčijanca za tajnika! Upamo, da bodo znali v Dobju, koder se vršijo tudi te dni občinske volitve, kaj takega temeljito zabraniti.

Dušno pastirstvo v Parizu.

Glasom ravnokar izišlega poročila znanega socijalnega politika Goyeauja vladajo v Parizu in v bližnji okolici res prav žalostne razmere glede dušnega pastirstva. Po Goyeau-ovih podatkih šteje Pariz še danes 1.800.000 katoličanov, ki nimajo prav nobene rednega dušnega pastirstva. Goyeau je rekel: „Zvoniki cerkva rastejo veliko počasneje iz zemlje, kakor pa dimniki tovarnen.“ In če so se kje gradile nove cerkve, so bile zgrajene za 80.000—100.000 duš. Velikanske župnije, pomanjkanje duhovnikov je bil dejanski stan, ko je požrla ločitev cerkve od države še tista borna denarna sredstva, ki so še bila do tedaj na razpolago katoličanom.

Iz neke zanimive statistike je razvideti, da je bilo že takrat čez 20 odstotkov civilnih pogrebov, torej pogrebv brez duhovnika, in sicer ponajveč v nižjih slojih.

Že sivolasi kardinal Richard je označil delavski del Pariza kot najbližnjo misijonsko deželo. Njegov naslednik se je po izvršeni ločitvi cerkve od države lotil z vso enerģijo tega dela. Danes šteje Pariz skupno s predmesti 24 novih župnij, ki so se od ločitve leta 1906 na novo ustanovile.

K temu je pa še prištevati 24 v isti dobi novo ustanovljenih kapel in silo. To že pomenja za več kakor za pol milijona duš novo ustanovljenih pastoračij. A še preostaja 1.800.000 katoličanov, ki nimajo nobenega dušnega pastirstva. Le tričetrt ure proč od „Madeleine“ lahko obiščeš tako kapelico, postavljeno iz lesa, tla pokrita s travo in tukaj se lahko zamišliš v najrazličnejša verska nasprotstva. Take razmere kriče po novih pastoračijskih metodah. Čestokrat pripravljajo posamezni neduhovniki pot duhovniku. Začne se s šolo, četudi samo za majhne otroke. Tako na primer se je zgodilo v Plaisancu. Tamošnje prebivalstvo je, kakor meni Bourget, v verskem oziru še na nižji stopnji, kakor Afrika ali Oceanija. Med njim je začela neka gospa v bivši žganjarni zbirati prve male učence in jim razkazovati prvič v njihovem življenju kako versko podobo. Pozneje se je služila v tem lokalu prvokrat sv. maša in danes se vije cel venec socijalnih del okrog te rožnenske kapelice.

Ravno tako je, pravi Goyeau, kakor je bilo za časa merovingovskih menihov, ki so prinesli z vero tudi prve pričetke gospodarske kulture v deželo. Nove metode — novo navdušenje duhovnikov. Svetovno mesto pač zahteva pozornosti do posameznih poklicev. Tako na primer je ustvarila pastoračija „Midi-nettes“, v kateri se zbira na tisoče ženskih konfekcijskih uslužbenk, popolnoma nove oblike, ki so pa obrodile že mnogo zlahtnega sadu: 5000 obhajil v velikonočnem času, da, še celo nekaj krstov in prvih svetih obhajil! Neomahljiva roka in železna vstraj-

nost pariškega kardinala Amette je dala temu delu tudi obsežno organizacijo. Tako na primer ima Pariz ne samo lastno dušno pastirstvo, ampak vrhu tega še tudi lasten društveni zakon s centralnim vodstvom. Tu je pač polje za bogato, raznovrstno in zanimivo delo, polje novega, svežega duha, ki že nekaj let sem preveva katoliško cerkev.

Koroško.

Občni zbor Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško se vrši dne 23. febr. v Celovcu v veliki dvorani hotela Trabesinger.

Zadnji dopisi in vesti.

St. Ilj v Slov. goricah. Nedeljska prireditev našega bralnega društva utegne biti zelo lepa. Naša mladina se pridno pripravljala na lepo igranje „Naša kri.“ Pridite torej domačini, sosedje Jareninčani in Svečinčani ter drugi. Pričakujemo tudi več gostov iz Maribora. Pri veselici sodelujejo tudi tamburaši iz Studencev pri Mariboru. Torej na svečnico, dne 2. februarja, popoldne po večernicah, vsi v Slov. dom v St. Ilju!

Novi most. Z vso gotovostjo se trdi, da bo o-tvoritev novega dravskega mostu že meseca majnika. Do tedaj bo že tudi stavba „Theresienhof“ vsaj na zunaj gotova. Teža mostu je tako velika, da se je cela stavba baje za 20 cm sesedla.

Maribor. v nedeljo, dne 2. t. m. v St. Ilju. Vrli Sentilčani priredi na svečnico ob 3. uri popoldne zopet lepo veselico v Slovenskem domu. Mariborski Slovenci! Vsi, ki vpoštevate važnost našega S. Ilja, pohitite v nedeljo v St. Ilj! Zveza z vlaki je izborna: Za tiste, ki se poprej naobedvajo, velja vlak, ki vozi točno ob eni uri iz Maribora, (za počasneje pa velja tudi vlak ob 4. uri popoldne. Nazaj iz St. Ilja pa se lahko peljemo potem ob pol 7. uri zvečer, ob 9., 11., ali 1. uri po noči.

Turki so jim ljubši kot Slovani. Zanimivo je poslušati naše nemške in nemškutarske purgarje, ko politizirajo zvečer pri svojih „Stammtisch.“ Več ne hujskarije nemških listov proti nam Jugoslovanom so te ljudi tako prevzele, da ne morejo o nas več drugače govoriti kot s psovko ali kletvico na ustnih. Iz vseh govorov odseva smrtno sovraštvo do nas, ki jih sili, da obračajo svoje simpatije barbarskim Turkom in željno pričakujejo, da bi postalo turško orožje — zmagovito. Človek se naravnost zgraža, ko vidi toliko strastnega srda. Mislimo, da bi se ti zagrizenci, med katerimi je mnogo trgovcev in obrtnikov, precej spametovali, če bi naši ljudje postali doslednejši in bi jim ne nosili pohlevno svojega denarja. Kakor ti meni, tako jaz tebi, to načelo bi se dalo zelo lepo vporabiti za naše razmere.

Vitanje. V nedeljo, dne 9. svečana, se vrši v cerkveni hiši zjutraj ob pol 9. uri važen shod J. S. Z. Kmetje, delavci in posli, pojdemo na ta važen shod da slišimo, kakega velikega pomena je strokovna organizacija. Poroča odposlanec J. S. Z. gospod Vekoslav Zajc.

Maribor. Da ne bode več potrebno našim šiviljam in krojačem, naročevati blaga od tujih in židovskih trgovcev, si je uredil naš domači trgovec J. N. Šoštar v Mariboru, Gosposka ulica 5, prvo spodnještajarsko razpošiljalnico modnega, manufakturnega, volnenega, suknenega, platenega in konfekcijskega blaga. Vzorce razpošilja poštine prosto. Šivilje in krojači dobijo od vsake, še tako nizke cene popust. Prepričajte se o solidni in reelni postrežbi in ostali bodele stalni odjemalci.

Za pust.

Tudi kosilo.

V kuhinji je vojak, nad katerim se je kuharica razjezila in ravno premišlja, kako bi se nad njim zanosila, ko pogleda gospodar skozi vrata ter vpraša: „Kaj pa kuhaš, Karolina?“

„Jezol!“

Gospodar: „Glej, da je ne prismođi!“

Pojasnilo!

„Ali smem vprašati, kakšno bolezen imam?“

„Anemijo.“

„Od česa pa to prihaja?“

„Z grškega jezika, milostna gospa!“

Prisodniji.

Sodnik: Vi ste kradi les in zato morate plačati globo. Ali pripoznate, da ste krivi?

Zatoženec: Če ne bo preveč koštalo — ja.

Neuljuden odgovor.

Gospa: Gospod doktor, jaz sem vas poklicala, čeravno na homeopatijo nič ne dam.

Doktor: To nič ne de. Saj vol tudi nima zupanja do živinozdravnika, pa se mu da vendar zdraviti.

Razgled po svetu.

Nevarni občudovalci. Znameniti potovalec Rih. Burton se je mudil dolgo časa tudi v Afghanistanu, preoblečen kot mohamedanski fakir. Zelo se je znal priljubiti ljudem, povsod so ga imeli radi in ga spo-

štovali kot kako višje bitje. V neki vasi vpraša šejka: „Kaj pravijo ljudje o meni?“ „Pravijo, da si svet mož in tako zelo te častijo, da te ne pustijo nikamor drugam; posvetujemo se večkrat, ali bi te ne umorili, ker bi na grob tako svetega meniha, kakor si ti, hodili ljudje od vseh strani in bi mi postali bogati.“ Seveda jo je Burton s svojo svetostjo takoj prihodnjo noč popihal.

Morski valovi. Večina ljudi ima popolnoma napačne pojme o velikosti morskih valov. Hidrografični urad v Washingtonu je izvršil nekatera opazovanja v Atlantskem oceanu, in sicer na odprtem morju, kakor tudi ob obrežju. Opazovalci so dognali, da so valovi povprečno devet metrov visoki; kadar je morje razburkano, dosežejo višino 15 metrov. Malokdaj so valovi višji. V Atlantskem morju torej ni valov, ki bi bili visoki kakor hiše. Dolžina valov je v primeri z višino prav izdatna. Valovi se navadno raztegnejo čez prostor v dolžini 150 do 180 metrov. Čas, v katerem preteče val svojo pot, znaša 6 do 8 sekund, v odprtem morju traja tudi 11 sekund. Najdaljši val, ki so ga opazovali, je bil dolg 800 metrov in je trajal 23 sekund. Zelo čudno je dejstvo, da močan veter zmanjša dolžino, a poveča višino valov. Valovi, ki butajo ob skalnato obrežje, so včasih pač 26 do 27 metrov visoki.

Vojne igre. Z Dunaja je prišla vest, da se bodo še v teku tega meseca vršile v vseh večjih garnizijah v Avstriji vojne igre, katerih se bodo morali udeležiti vsi oficirji. K tem igram bodo povabljeni tudi rezervni častniki, ki se jih bodo lahko udeležili.

Statistika visokih šol v Avstriji od leta 1881 dokazuje, da imajo njih Slovani večino nad Nemci. Po izkazu za leto 1907-1908 je bilo na avstrijskih univerzah z švoto 24.579 slušateljev: Čehov 17.5%, Poljakov 23.4%, Rusinov 4.8%, Jugoslovanov 5.1%, tedaj 50.7%, med tem ko je bilo Nemcev le 42%. Drugi so bili Lahi, Rumuni itd. Na politehnikah je bilo 10.018 slušateljev, od teh: Čehov 30.1%, Poljakov 16.7%, Rusinov 1%, Jugoslovanov 3.1%, skupaj 51% Slovanov, Nemcev 43.8%. Na agronomiji na Dunaju je bilo 722 slušateljev; od teh: Čehov 8.6%, Poljakov 17.6%, Rusinov 3.4%, Jugoslovanov 7.5%, v celoti torej 47% Slovanov, Nemcev 46.8%.

Prerokba meniha Kozma. [Ruski list „Swiet“ poroča: Menih Kozma, ki ga v grški cerkvi častijo kot svetnika, je zapustil več zanimivih prerokb glede bodočnosti Balkana in vsega človeštva. Menih Kozma je bil rojen leta 1778 v grški vasi Apokoron in je vse svoje življenje posvetil, združiti in osvoboditi svojih rojakov. „Prišel bo čas“, pravi menih Kozma v svoji prerokbi, „da bodo ljudje občevali med seboj s pomočjo žice; v Rusiji živeči ljudje se bodo pogovarjali z onimi na Angleškem, kakor da bi bili sosedje. Ljudje bodo izumili voz, ki bo hitreje tekkel, kot zajec. Jonski otoki bodo prej osvobodjeni, kakor Epir (južna Albanija). Če boste videli stotine ladij, zbirati se ob grških obalah, naj bežijo žene, otroci, starčki v gore, da ne bodo padli pod mečem antikristov; potem pa bo prišel dan, da bodo zvezni krščanski vladarji korakali v Carigrad. Tedaj bo tekla kri v taki meri, da bo moglo v nji plavati jagnje. Srečen tisti, ki bo dočkal tiste dni. Turki bodo razpadli na tri dele: en del jih bo padel v vojski, drugi del se bo umaknil v Azijo in tretji del se bo pokristjanil in bo ostal v Evropi. Noben teh, ki jih poznam, ne bo dočkal tistih, njihovi otroci bodo pa morda doživeli tisti čas.“ — Vsekako zanimiv slučaj, da se dobršen del te prerokbe vjema s sedanjimi dogodki.

Genuežanov ne mara. Napoleon jih ni mogel videti, saj je bila Korzika cela stoletja genueška last, nazadnje so jo pa celo Francozom prodali. V vojaško šolo v Brienne pride nov učenec, Korz / Balathier de Bragelone. Součenci so poznali Napoleonovo slabost in so mu predstavili novega gojenca kot Genuežana. Napoleon ga nekaj časa gleda, stopi k njemu in ga vpraša: „Ali si res Genuežan?“ Komaj mu deček odgovori: „Si, signore“, že je Napoleon v njem in prav slabo bi se mu godilo, da niso hitro součenci posegli vmes.

24urna določitev dnevnega časa. [Švicarski zvezni svet je sklenil, da uvede pri prometnih zavodih štetje dnevnih ur do 24, kakor je že uvedeno v Italiji, Franciji in Španiji. To se bo zgodilo pa le, ako nameravajo tako uvedbo tudi v Avstriji in pa na Nemškem. V to svrhu so dobila poslaništva na Dunaju in v Berlinu poziv, naj pričenejo tozadevna posvetovanja, da se z novim štetjem prične že s 1. oktobrom 1913 ali pa s 1. majem 1914. Interesirani krogi imajo veliko upanje, da se bodo pogajanja uspešno razvila.

Nagrada japonskih zdravnikov. O denarni strani zdravniškega poklica pripoveduje neki angleški tednik zanimive podrobnosti. Japonski zdravnik nikdar ne zaračuna revnemu bolniku zdravljenja. Japonska zdravniška bratovščina je sprejela v svoj pravilnik naslednji stari japonski pregovor: „Kadar obiščeta hišo zlobna dvojčka, revščina in bolezen, tedaj je tat, kdor sprejme od tiste hiše nagrado tudi tedaj, če mu jo dajo prostovoljno.“ Japonski zdravnik ne zdravi samo zastoj siromašnega bolnika, ampak mu navadno preskrbi tudi zdravil, često celo podpira bolnega reveža. Na Japonskem je jako malo lekaren, zato imajo zdravniki precej veliko zalogo zdravil. A toda tudi bogatin, ki potrebuje zdravnikove pomoči, ne pričakuje, da mu bo zdravnik računal za zdravljenje. Vsled zelo razvitega čuta časti se Japonci do-

bro zaveda, da mora ponuditi zdravniku primerno nagrado.

Kdo sne največ krompirja? Po Fleuryjevi statistiki rodi zemlja vsako leto poldrugo milijardo hektolitrov krompirja, ki se ves porabi. Kar se tiče porabe krompirja, je prva Irška; na Irskem sne vsaka oseba na leto povprečno 1467 funtov krompirja, ali okroglo pol kilograma na dan. Ircu sledi Nemec s 1300 funti. Izračunali so, da Nemčija sama porabi četrtnino vsega krompirja letnega pridelka. Ostanek se porazdeli na posamezne dežele sledeče: Nizozemska porabi za osebo 840, Švica in Norveška 740, Francija 700, Avstrija 663, Kanada 660, Anglija 238 in Italija 48 funtov krompirja.

Šolstvo na Ogrskem. Ogrska je imela 1. 1910 12.894 mažarskih ljudskih šol, vse druge narodnosti skupno pa le 3461. Če vpoštevamo zadnje ljudsko štetje iz leta 1910, dobimo sledeče razmerje: 8,561.520 Mažarov, ali 45.4% vsega ogrskega prebivalstva ima 12.894 ljudskih šol, ali 72.4%. 10,603.309 nemažarov, ali 54.6% vsega prebivalstva ima le 3461 ljudskih šol ali 27.6%. Kako pritiskajo Mažari na nemažarske šole, naj kažejo sledeče številke o stanju nemških ljudskih šol: [Leta 1880 je bila na Ogrskem 701 ljudska šola popolnoma nemška. Toda 1910 je bilo samo še 443 nemških šol; nemško-mažarske so izginile s površja. Izmed leta 1910 naštetih nemških šolodnih otrok: namreč 241.518 je obiskovalo le 20%, to je vseh 49.300 otrok nemške šole, ostali so morali posejati mažarske ljudske šole. Druge narodnosti imajo primeroma še manj svojih šol kot Nemci. Ogrska se s tem krivičnim postopanjem sistematično mažarizira, ali dolgo ne more iti tako naprej. Zgodovina bo postavila svoje meje in z železnim glasom bo zaklicala: do tu in ne dalje!

Grozen čin. Iz Moskve se poroča „Berliner Z.“ te dni, da so našli v Novgorodskem guvernementu 2 dečka ubita, katerima je bilo iz trupel vzeto srce, je-tra in čreva. Dognalo se je, da sta bila dečka ubita od tatov, ki so porabili njuno mast za napravo sveč, kajti tamošnji tatovi so mnenja, ako uporabljajo take sveče, da jih policija ne more zasačiti. Uvedla se je najstrožja preiskava.

Ponarejalec denarja. [V Zagrebu so prišli na sled dvema ponarejalcema dvehkronskih novcev; oba sta Slovenca: Josip Ocepek, rojen leta 1888 v Blagovici, okraj Kamnik, in Josip Kralj, brezposelni elektrotehnični pomočnik, rojen leta 1888 na Reki, pristojen v Moravče. Kralj se je še le pred kratkim vrnil v Zagreb iz Lepoglave, kjer je presedel dve leti težje ječe radi ponarejanja denarja. Priprave za ponarejanje denarja je policija našla v stanovanju Ocepkeve polsestre, stanujoče v skupnem gospodarstvu z nekim delavcem v Radeničkem dolu v Zagrebu. Ocepek in Kralj sta že pod ključem. Kralj je priznal, da je z Ocepekom napravil 43 kosov ponarejenega denarja. Preiskava se nadaljuje.

Vsaka ura 14 dni na poskušnjo.

Se pošilja samo proti povzetu, Po 14 dneh se na želje denar vrne.

Velik cenik brezplačno. (Jamstvo 3 leta.)

Srebrne ure K 6:50
Srebrne ure s 3 srebrnimi pokrovi . . . 9:50
Pristne tula ure dvojno pokrove . . . 13:—
Ploščate ure iz kovine 6:—
Amerikanske zlate double-ure . . . 10:—
Goldin Roskopf ure 4:—

Prave železniške Roskopf-patent.

Prava nikeln, točno na min. idoč . . . K 5:—
14 karatne zlate ženske ure . . . 15:—
14 karatne zlate ure za gospode . . . 40:—
Srebrni pancer-verižice 2:—
14 karatne zlate verižice 20:—
14 karatni zlati prstani 4:—
Viseče stenske ure na nihala . . . 10:80
Kuhinjske ure 2:40
Budilke 3:—
Budilke z dvojnim zvonce 3:—

A. Kiffman, Maribor št. 49
Velika tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Samoumor mornariškega podčastnika. Kroglja zadela neko deklico. V nedeljo, ob 5. uri popoldne je v Trstu, ulica Felice Venezian, eskortirala mornariška patrulja 21letnega mornariškega podčastnika Iv. Bedendorferja, doma iz Dunaja, na torpedovko, na kateri je bil vkrcan. Naenkrat pa je potegnil iz pasa revolver ter se ustrelil v desno senco. Med tem ko je padel nezavesten na tla, pa se je začel na nasprotni strani ulice ženski krik: „Mati moja!“ Vskliknila je to 23letna služkinja Ivanka Miklavčič iz Poljan in se zgrudila na tla. Kroglja namreč, ki je šla skozi glavo Bedendorferja, se je vrnila nato Miklavčičevi v levi bok ter obtičala v njenem trupu. Bedendorferja in deklico so prenesli vsakega v eno hišno vežo ter poklicali zdravnika iz rešilne postaje. Smrtonosna krogla je prebila Bedendorferju lobanjo ter izkočila iz glave pri levem očesu, nakar si je še poiskala drugo nedolžno žrtev v Miklavčičevi, ki je ravno šla on-dot z neko prijateljico mimo, veseleč se prostega popoldneva. Miklavčičevo so prepeljali v bolnišnico, kjer so jo takoj operirali. Njeno stanje je nevarno, a ne brezupno. Bedendorferja so prepeljali pa v vojaško bolnišnico, a je že med potom izdahnul. Bedendorfer je bil znan kot jako občutljiv mladenič. Zadnji čas je imel v službi neko neprijetnost, zaradi česar je zapustil svojo ladijo. Iskali so ga, ker je manjkal že 2 dni. Našli so ga, a ne več privedli nazaj na ladijo.

Kako naj se človek hrani. Ljudje slabega teka naj jedo le, kadar so lačni, malo vsakokrat, toda lahko večkrat na dan. Ob vročih in zelo mastnih jedilih ne pijmo mrzle vode. Kosilo in večerja naj se zaključita s koščekom kruha, ker je dober za prebavljanje in čisti zobe bolje nego vsak prašek. Ne uživajmo ničesar v jezi, pa niti ko smo spehani. Med obedom pa naj duševne sile mirujejo, torej ne čitajmo, ne premišlujemo o kaki važni stvari in niti ne razpravljajmo o kaki neprijetni reči, dočim se lahko v odmorih spuščamo v kak lahek razgovor, ki nam le polagoma vedri notranjost. Po obedu je potreben, ako drugače ni mogoče, vsaj četrtturni počitek. Ogibajmo se jeze in prepira tudi po obedu. Ne uživajmo tega, česar naš želodec ne prenaša, ker taka jed ne prinaša našemu telesu nikake koristi, marveč utegne še bolj oslabiliti želodec. Človek naj torej nikoli toliko ne je, da bi ne mogel več ničesar povžiti.

Kako je pobegnil Napoleon z Elbe, o tem pripoveduje urednik lista „Panara“, župnik don Egisto Testo s Portoferraia, mišno dogodbo, ki, čeravno ni morda popolnoma resnična, je vendar tako zanimiva, da jo registriramo. V tej dogodbi se pripoveduje, kako je šel veliki Korsikan po svojem izkrcanju na Elbi s Portoferraia k madoni, ne da bi kakor radi pripovedujejo Angleži — tam molil, temveč da bi dal na Korziko znamenje. Na nekem hribčku si je dal Napoleon, kakor so pripovedovali stari vaščani župniku, postaviti visok mlaj, s katerim je dal znamenje na otok Korziko, ki je oddaljen le 60 kilometrov in ki so ga na Korziko tudi prav lahko opazili, Napoleonu se je baje posrečilo od tam pripraviti svoj beg, ki se mu je čez par mesecev tudi posrečil. Napoleon je pobegnil na ribiški ladijici, ki so jo pustile angleške stražne ladije skozi, ne da bi se jim zdelo kar najmanj sumljiva. Poveljnik ene teh ladij je celo vprašal: „Ali prihajate od Portoferraia? Kako se godi Napoleonu? Ali še vedno sanja?“ Odgovor na to je bil sledeči: „Godi se mu prav dobro in še vedno sanja o svojem povratku na Francosko.“ Angleži so se smejali, toda na ribiški ladijici so se tudi smejali, kajti bil je Napoleon sam, ki je tako odgovarjal Angležem.

Velika narodna trgovina
Karol Vanič, Celje
Narodni dom
priporoča bogato zalogo **manufakturnega in modnega blaga**, posebno krasie novosti za **spomladne obleke** **po zelo znižani ceni!**
Ostanki pod lastno ceno.

Trgovina s specerijskim blagom ■ ■ ■ Trgovina z moko in dežel. pridelki

Solidna postrežba!

Ivan Ravnikar, Celje
Graška cesta št. 21.

Po prepričanju mora vsak pripoznati, da imam **zanesljiva kaljiya semen** n. pr. **jamčen domačo** in nemško deteljo, peso rumeno in rudečo, travo, sploh vsa poljska semena, kakor tudi vrtna in cvetlična od trdke **Mauthner**.

Na drobno in na debelo!

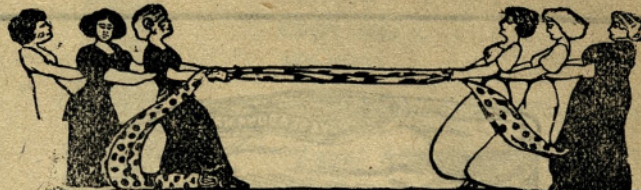
Glavna zaloga vrvarskega blaga ■ ■ ■ Glavna zaloga suhih in olnat. barv

Preklic.

Jaz, **Zvonimir Zorko** prekličem žaljivo trditev, katero sem raznašal o gosp. **Brunonu Rotter**, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Maribor, 30. januarja 1913.

Zvonimir Zorko.

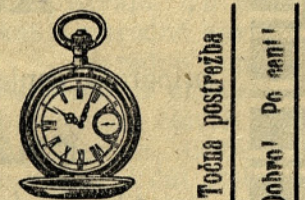

„Jbbo'jše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna **R. Stermecki v Celju št. 301.**
Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

Gostilna,

dobro idoča, s trgovin, vred na najp om tnejšem kraju v najbližji okolici mesta Celje, z vsa gospodarsko opravo, hlevi, konji, voz vi, travniki itd. se tako proda zelo poceni, v e skupaj za 3.000 kron. Kje, pove u ravnišvo tega lista. 15

Pozor ure!

relika zaloga ur, dragoceni, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

ali su obroke! Ilust. senk zastav: Gramofone od 20 do 200 K.

niklasta remont-ura K 8.50

ristna srebrna ura „ 7.-

original omega ura „ 18.-

uhinjska ura „ 2.-

adiljka, niklasta „ 3.-

oročni prstani „ 2.-

trebrne verižice „ 2.-

— Večletna jamstva —

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 44

Maribor, Gospodarska ul. 24

opnjen zlatine in srebrne.

Enega dijaka

s rejme na stanovan e in celo hrano Franc Žebot, Ang se 10 v Mar b ru.

Važno za ženine in neveste!

Zaradi prezidave moram izprazniti prostore, prodam torej **vs a pohištva** nizko **pod lastno ceno**, kot elegantna **pohištva** za **spalne sobe** in **obednice**, elegantne **pisalne mize** itd. od najpriprostejš do najfinejše izpeljave. **Neverletno poceni!**

Josip Kolarič, mizarski mojster
v Mariboru, Franc Jožefova cesta št. 9.

Opravična številka Nc V 989/12

9

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Mariboru sta po prošnji dr. Rad. Pipuš, odvetnik v Mariboru kot oskronika zapuščine dne 16. avg 1910 umrle Marije Drechsler na prodaj po javni dražbi sledeči nepremičnini, za kateri se je ustanovila pristavljena izklicna cena in sicer za parcela: 1. štov. 1081 stavbišče z 2 hišama in gospodarskimi poslopji s pritiklino vred 30.000 K to je hiša št. 24 v Mariboru Mühlasse.

2. št. 4813 vrt mera 32 ar 91 kv. met. 14.000 K Pritiklina (Wäschерolle) se je cenila na 10 K in je v ceni hiše 30 000 K zapopadena. Parceli se imata posamezno dražbati.

Dražba se bo vršila dne 4. f bruarja 1913 ob 11. uri v pisarni dr. Franceta Firbas, c. kr. notarja v Mariboru, Viktringhofgasse.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostane o njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je razen zne ka 4000 K ki se ima pri sodnji položiti kot varščina za zapuščinske pristojbine, plačati v roke dr. Rad. Pipuš. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju dr. Fr. Firbas.

C. kr. okrajna sodnija Maribor

odd. V dne 10. januarja 1913.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica šte. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{1}{2}$ %. Oresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na vknjižbo in poroštvo po 5 $\frac{1}{4}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

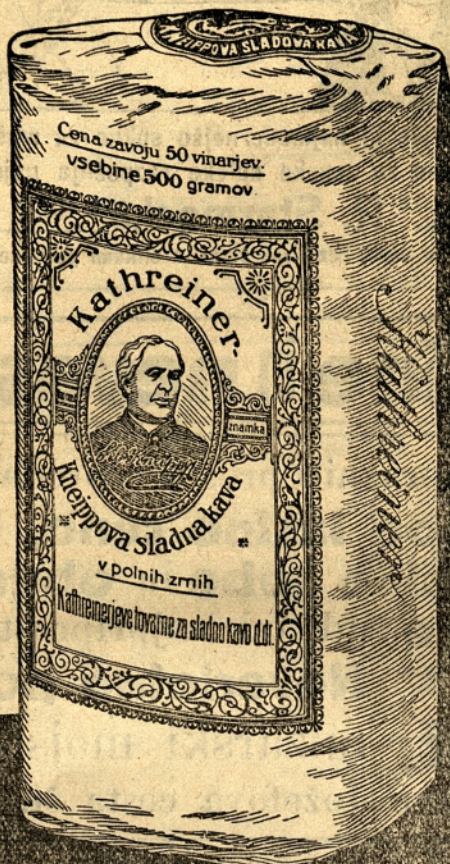
Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvenzmi praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

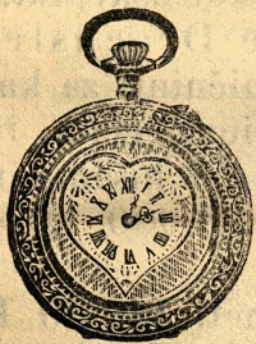
in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

To je že 21 let preizkušen
kavin dodatek in nadomestek

Somišljeniki — zahtevajte v gostil-
nah in trgovinah list „Straža“.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!

Priporoča se največja in
najcenejša svetovna priznana
slovenska trgovina

Rafael Salmič

v Celju, Narodni dom.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih
ur zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.

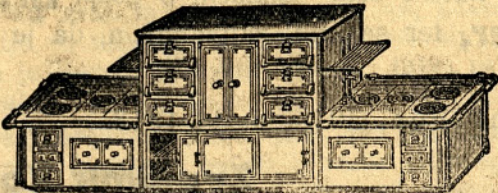
**Najnižje cene! Postrežba točna!
Mali dobiček! Dobro ime!**

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec
naj zahteva moj novi veliki cenik, katerega dobi zastoj
in poštne prosto.

Ni tisoče zahvalnih pism sem prejel valed dobre in po-
štene postrežbe.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki
trgovini, kjer ne, se pošljajo takoj. Zahtevajo se naj
„Originalni Koloseus-šči“ in manj vredni izdelki
naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Pridobivajte nove naročnike!

Zastoni

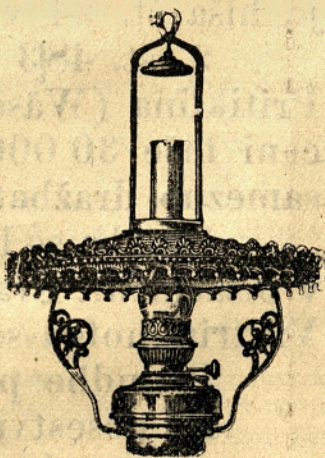
dobe gostilničarji nov in do-
ber **G RAMOFON**; traven
še tudi 15 dvojnih igralnih
ploščic in 1000 komadov
iglic. Natančnejša pojasnila
daje **Jos. Kütner, Maribor**
Koroška cesta 17. 2

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

»Straža« je najuglednejši
spodnještajski list, ki
se zelo mnoga čita
zato je inseriranje v
njem zelo uspešno.

Inseriranje v »Straži« je
ceno, ker hočemo iti na
roko slovenskemu tr-
govstvu in obrtništvu
zato poslužite se ugo-
dne prilike.

**Zahtevajte v go-
stilnah list Straža!**

Nova trgovina

s štelazami reša-
nega blaga dobro
upeljana, se da od ugodni pogoji s 1. marcem 1913
v njem pri **Anton Reichert, Sv. Barbara v Haložah.**

P rečastitim cerkvenim predstojništvom,
ter slav. občinstvu priporoča svoj
atelir za vsa v njegovo stroko spa-
dajoča dela, kakor **kipe, oltarje**
itd. iz lesa, kamna in mavca

Jvo Soč, kipar

Maribor, Reiserjeva ulica 26.

Izvirna dela!

Solidne cene!

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru

Koroška cesta šte. 5

priporoča cenjenemu občinstvu svojo bogato zalogo

raznovrstnih križev

stoječih in stenskih, lesenih in nikljastih razne velikosti, po
izredno nizkih cenah. Na razpolago ima tudi ali pa oskrbi za

velike poljske križe

lesene podobe (korpuse) križanega, fino, umetno izpeljane 80.
90. 100 in še več centimetrov velike od 45 kron naprej. - -

Istotako ima v zalogi molitvenike najboljše vsebine,
rožne vence priproste in fine, velike stenske podobe v okvirjih
in brez okvirjev, najnovejše obhajilne podobe, male podobice,
škapulirne, svetinjice, velke in male in druge nabožne reči.

Edina štajerska narodna steklarska
Na debelo! trgovina Na drobno!

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste
posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Voščene sveče!

Za Svečnico priporočam velečastiti duhovščini svojo
bogato zalogo vseh vrst

voščenih sveč in voščenk,
kilogram po **4 krone.** Vzamemv plačilo tudi vosek, ki se je odcetil in
odpadel od sveč in sicer kilogram po **2 kroni.** Razpošiljam zabojčke s
tukaj plačano poštino za vsako pošto in železniško postajo.

Da točno postrežem velečastiti duhovščini, imam v zalogi vse vrste **mili-
sveč** in **namiznih sveč.** Se priporoča

Franjo Duchek, poprei Jožef Dufek
svečar v Mariboru.

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peres-
nike, peresa, kamenčke, tablice,
radirke, gobe, črnilo, torbice,
barve, čopiče, barvene krete
itd. ima v največji izbiri na
zalogi trdka

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank,
risalnih skladov ter vseh tis-
kovin za urade. - - -
Zaloga raznega papirja. - - -

Goričar & Leskovšek
Celje, Graška cesta 7.

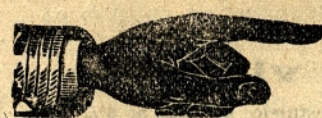
Zvezna trgovina
Goričar & Leskovšek
Celje, Rotovska ulica št. 2.

**LJUDSKA HRANILNICA IN
POSOJILNICA V CELJU**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (**HOTEL „PRI BELEM VOLU“**)
v **CELJU, Graška cesta šte. 9, I. nadstropje**

obrestuje hranilne vloge po

5%

od dne vloge do dne vzdiga
počenshi s 1. januarjem 1913.
Rentni davek plačuje zadruga sama.